

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา

THE TOURISTS' PARTICIPATION IN PRESERVING TOURISM
RESOURCES IN PATTAYA.

วิไล ผิวทอง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2548

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก อาจารย์ สุภัตตรา เก้าประคิษฐ์ ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และอาจารย์ภาคสังคมวิทยาทุกท่านที่กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องและเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาตลอด จนสารนิพนธ์นี้สำเร็จเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณตำรวจท่องเที่ยวเมืองพัทยาที่ได้ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ในการฝึกงาน ขอขอบพระคุณ ร้อยตำรวจเอกธีรวัฒน์ สุคนธ์วัฒน์ อาจารย์ภาคสนาม ขอขอบคุณพี่ ๆ ตำรวจทุกท่านในองค์กรแห่งนี้ และพี่ ๆ เพื่อน ๆ จากมหาวิทยาลัยนเรศวร ที่คอยดูแลเอาใจใส่ และแนะนำให้ความรู้ในการทำงาน รวมทั้งให้ความเป็นกันเองในระหว่างฝึกงาน

ขอขอบคุณนักท่องเที่ยงที่เดินทางมาเที่ยวในเมืองพัทยาทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามจนทำให้การศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณบิดาและมารดาของผู้ศึกษา และสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจสำคัญ ให้คำปรึกษาแนะนำ ความช่วยเหลือ รวมถึงอำนวยความสะดวกด้านงบประมาณในการไปฝึกงาน การเก็บข้อมูล และจัดพิมพ์สารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณนางสาวนงลักษณ์ ตะนอง เพื่อนที่คอยให้กำลังใจ ความช่วยเหลือ และดูแลตลอดระยะเวลาฝึกงาน และเพื่อนๆ ชั้นปีที่ 4 วิชาเอกการพัฒนาชุมชนทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน และมอบสิ่งดีๆ ให้กันตลอดมา จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ออกมาอย่างสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันพึงได้รับจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา อันเป็นที่รักยิ่ง และขอน้อมระลึกถึงพระคุณครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพและซาบซึ้งที่มีส่วนในการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้ผู้ศึกษามีความรู้ความสามารถจนทุกวันนี้

วิไล ผิวทอง

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา จำนวน 200 คน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าคะแนนเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเรื่องที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ ($\bar{x} = 2.25$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.18$) และมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้น้อยที่สุด ($\bar{x} = 1.93$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ใช่คนในพื้นที่ ไม่ใช่กลุ่มบุคคลที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยวจึงไม่ก่อให้เกิดความผูกพันและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในเมืองพัทยากๆ อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นปัญหาที่อยู่ไกลตัวเมื่อได้รับข่าวสารการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาจึงไม่ค่อยใส่ใจที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เท่าที่ควร

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the factors affecting the tourists' participation in preserving tourism resources in Pattaya. There are 200 samples who are tourists in Pattaya. They are classified by gender, age, status, educational level, occupation and salary. The instrument used is 5 rating scale questionnaire. The statistics analysis are mean and percentage.

The results are as follows :

The tourists participation in preserving the natural resources in Pattaya is at low level. Most of the tourists participate in littering in the places arranged. The tourists' participation in encouraging and suggestion other tourists to preserve the tourism resources and the participation in banning the use of pollution generation vehicles are in low level, which can be show in mathematic mean as $\bar{X} = 2.25$ and $\bar{X} = 1.93$ respectively.

The study finds that gender, age, status, educational level, occupation and salary do not affect the preservation of the natural resources in Pattaya. The majority of the tourists are not the local people, so they think that the degeneration of the natural resources will not put any effects on them. Then, they are not aware of the preservation of natural resources in Pattaya.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ปัญหาการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์.....	5
แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
กรอบแนวคิด.....	28
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	29
3 ระเบียบวิธีการศึกษา.....	30
วิธีการศึกษา.....	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเลือกเครื่องมือและวิธีการ.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
ข้อจำกัดการศึกษา.....	33
4 ผลการศึกษา.....	34
ผลการศึกษา.....	34
วิเคราะห์ผลการศึกษา.....	69
5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	73
สรุปผล.....	73
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	78
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ.....	78
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	79
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก. ภูมิหลังเมืองพัทลุง.....	85
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม.....	92
ประวัติย่อของผู้ศึกษา.....	97

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ.....	35
ตารางที่ 2	แสดงร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอายุ.....	35
ตารางที่ 3	แสดงร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามสถานภาพ.....	36
ตารางที่ 4	แสดงร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามระดับการศึกษา.....	36
ตารางที่ 5	แสดงร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอาชีพ.....	37
ตารางที่ 6	แสดงร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามรายได้/เดือน.....	37
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา.....	38
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ที่นักท่องเที่ยวร่วมเดินทางมาด้วย.....	39
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนและร้อยละของพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง.....	39
ตารางที่ 10	แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว....	40
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนและร้อยละกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำขณะมาเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา.....	40
ตารางที่ 12	แสดงจำนวนและร้อยละของการได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ.....	41
ตารางที่ 13	แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ.....	42
ตารางที่ 14	แสดงจำนวนและร้อยละของการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาก่อนเดินทางมาท่องเที่ยว.....	43
ตารางที่ 15	แสดงจำนวนและร้อยละของการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติขณะที่อยู่ในเมืองพัทยา.....	44
ตารางที่ 16	แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความประทับใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่ง ท่องเที่ยวในเมืองพัทยา.....	45
ตารางที่ 17	แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา.....	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 18	แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเมืองพัทยาจำแนกตามเพศ.....	49
ตารางที่ 19	แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเมืองพัทยาจำแนกตามอายุ.....	52
ตารางที่ 20	แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเมืองพัทยาจำแนกตามสถานภาพ.....	55
ตารางที่ 21	แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเมืองพัทยา จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	58
ตารางที่ 22	แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเมืองพัทยาจำแนกตามอาชีพ.....	62
ตารางที่ 23	แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเมืองพัทยาจำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	66

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	ภาพกรอบแนวคิด.....	28
---	--------------------	----

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เจริญรุดหน้ามาตามลำดับเป็นผลให้เกิดรายได้หมุนเวียนที่มีมูลค่านับแสนล้านบาท ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศรวมทั้งสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงได้กลายมาเป็นกลยุทธ์หนึ่งของประเทศไทยที่ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาบ้านเมืองซึ่งบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระดับหนึ่ง แต่ในทางกลับกันการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลับทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวและภาพพจน์ของการท่องเที่ยวลดถอยลงเช่นกัน การจัดการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักจะประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมกับการพัฒนาอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดและอุดมการณ์ของการพัฒนาประเทศยังยึดติดอยู่กับอุตสาหกรรมนิยมที่แสวงหาความสุขสมบูรณ์ของตัวมนุษย์โดยอาศัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมุ่งเน้นเรื่องการแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจ จึงมีผลให้สิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศและระบบสังคมเสื่อมโทรมอย่างรุนแรง หลังจากการเพิ่มพูนของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิษและการหมดสิ้นของทรัพยากรอันมีค่าความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษยชาติจนถึงจุดวิกฤติในระดับโลกแล้ว ก็ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในกระแสดวงความคิดในระดับโลกซึ่งหลายประเทศที่ผ่านการพัฒนาจากสังคมบริโภคนิยม ค่านิยมแบบบริโภคนิยม ค่านิยมในสมัยสังคมเป็นใหญ่ได้แก่ การเรียกร้องอิสรภาพทางข้อมูลข่าวสาร การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสังคม และการต่อต้านธุรกิจที่มุ่งแต่เพียงหากำไรโดยการขยายขอบเขต มุมมองขึ้นจากระดับประเทศเป็นระดับโลก และมีการเสนอทางเลือกการพัฒนาแบบใหม่ที่เรียกว่า “ การพัฒนาแบบยั่งยืน ”

ปัจจุบันกระแสการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลกเมื่อครั้งมีการประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมโลกเมื่อปี ๒๕๓๕ ที่เมืองริโอ เดอ จาเนโรมีส่วนผลักดันให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยว สามประการประกอบด้วย ๑. กระแสความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ๒. กระแสความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษารียนรู้และ ๓. กระแสความต้องการพัฒนาคน ซึ่งทั้งสามกระแสมีผลต่อการปรับตัวของระบบการท่องเที่ยว และระบบการจัดการท่องเที่ยวในการหาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative Tourism) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและทดแทนการท่องเที่ยว

ความประเพณีนิยม (Conventional Tourism) แบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติกันมา และการจัดการท่องเที่ยวที่นิยมและแพร่หลายที่สุดในเวลานี้ ที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากร วัฒนธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่น

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นแนวคิดที่มีสาเหตุจากการบรรจบของแนวโน้มในด้านอนุรักษณ์และแนวโน้มแห่งการเปลี่ยนแปลงด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กล่าวคือ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายได้พยายามผสมผสานเรื่องของการอนุรักษ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยการใช้ประโยชน์พื้นที่อนุรักษ์ให้เป็นแหล่งพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการสงวนรักษาระบบนิเวศตามธรรมชาติ โดยส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ ด้วยความเชื่อว่าการท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ จะเป็นทางเลือกหนึ่งที่เปิดโอกาสให้มีการจ้างงานและสร้างรายได้จำนวนมากทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งจะเป็แรงจูงใจให้แก่ราษฎรในชนบทให้ตระหนักถึงความสำคัญและช่วยสนับสนุนการสงวนรักษาพื้นที่อนุรักษ์และทรัพยากรธรรมชาติ

เมืองพัทยาเป็นอีกเมืองหนึ่งของประเทศไทยที่ได้รับความนิยมอย่างมากในการเดินทางมาท่องเที่ยวแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งสวยงามต่างๆ ที่ธรรมชาติสร้างขึ้น หรือการได้เห็นวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างจากเคยพบเห็นประกอบกับความที่เมืองพัทยาคือเมืองที่มีคุณลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากเมืองอื่นๆ ในหลายด้าน ซึ่งเป็นจุดเด่นอันเป็นข้อได้เปรียบของเมืองพัทยา อาทิ เช่น เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีชายหาดที่เป็นหาดทรายเป็นแนวยาวต่อเนื่องกันถึง 15 กม. แสงแดดที่เหมาะสมต่อการอาบแดดรวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น น้ำทะเลใส เกาะ ภูเขา ลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม การคมนาคมสะดวก มีสถานบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกไว้สนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เป็นต้น และจากการพัฒนาทางด้านการคมนาคมขนส่ง ความสะดวกสบายในด้านต่าง ๆ ทำให้เมืองพัทยาคือเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อนเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี และเมื่อมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติก็จะมีมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งหากนักท่องเที่ยวขาดความรู้และความรับผิดชอบในการตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวแล้วก็จะก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นตามมา ทั้งปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาน้ำเน่าเสีย มลพิษทางอากาศ เป็นต้น ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็จะส่งผลกระทบต่อหน่วยงานต่าง ๆ และคนในพื้นที่เป็นสำคัญ ดังนั้นการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจึงควรเป็นความรับผิดชอบที่ทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานต่าง ๆ พ่อค้า ประชาชน หรือแม้กระทั่งนักท่องเที่ยวที่

เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาแห่งนี้ ในอันที่จะให้ความสนใจและร่วมมือกันในการดูแลรักษาให้คงอยู่สืบต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้จึงต้องการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการศึกษานี้จะเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่ และสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจและทราบถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเมืองพัทยายังคงสภาพที่สวยงามตลอดไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเมืองพัทยา
- 2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาของนักท่องเที่ยว
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาของนักท่องเที่ยว

3. ปัญหาการวิจัย

ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา

4. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในเมืองพัทยา
2. ขอบเขตของประชากรที่ใช้ในการวิจัยประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในเมืองพัทยา

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 เพื่อทราบถึงพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในเมืองพัทยา
- 5.2 เพื่อทราบถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาของนักท่องเที่ยว
- 5.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาของนักท่องเที่ยว” มีแนวคิดและทฤษฎีหลักที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
4. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์การระดับนานาชาติ World Wildlife Fund (WWF) (อ้างถึงใน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2541, หน้า 5) ได้ให้ความหมาย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ปกป้องพื้นที่ต่าง ๆ ทางธรรมชาติ และเป็นวิถีทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรเหล่านั้น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งการศึกษาเป็นหลัก เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานของสภาพแวดล้อมว่า มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร ซึ่งเป็นรากฐานของวิถีชีวิตของมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ และเมื่อมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ สภาพแวดล้อมจึงมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนการเมืองในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่นกัน แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจึงเป็นการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ซึ่งนับว่าไม่ใช่เรื่องง่าย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ้างถึงใน นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, 2538-2539, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อการศึกษาชื่นชมและผลิตเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

นิวัตี เรื่องพานิช (2533, หน้า 40 – 47) ได้ให้ความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ว่า การอนุรักษ์ (conservation) หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วย ฉะนั้นการอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉย ๆ แต่ต้องนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะอีกด้วย

ราฟ บุกเคย์ (Raff Buckley, อ้างถึงใน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540, หน้า 12 – 17) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ การท่องเที่ยวที่ถูกต้องจัดการดูแลอย่างยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีการศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและ/หรือสิ่งแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

เบน โบเออร์ (Ben Boer, อ้างถึงใน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540, หน้า 12 – 17) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า คือ การท่องเที่ยวบนพื้นฐานของธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรียนรู้และแจกแจงตีความของสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติและได้ถูกวางแผนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางนิเวศวิทยา

คาสตาส คริสต์ (Castas Christ, อ้างถึงใน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540, หน้า 12 – 17) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า คือ การท่องเที่ยวแบบรับผิดชอบซึ่งจะช่วยรักษาสีเขียวและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่น

จากความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ข้างต้น ทำให้สามารถเข้าใจได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวแบบรับผิดชอบต่อบนพื้นฐานของธรรมชาติ เพื่อเรียนรู้ธรรมชาติ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ โดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ

1.2. แนวความคิดและหลักการในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นิวัติ เรืองพานิช (2533, หน้า 40 – 47) ได้เสนอแนวคิดและหลักการในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพอสรุปได้ดังนี้

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด ยาวนานที่สุด และโดยทั่วถึงกัน ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงห้ามใช้หรือเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉย ๆ แต่จะต้องนำมาใช้ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ

1. ทรัพยากรธรรมชาติจำแนกอย่างกว้าง ๆ ออกเป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นใหม่ได้เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า พืชเห็ด และกำลังงานมนุษย์กับทรัพยากรที่ไม่สามารถเกิดขึ้นใหม่ได้ เช่น น้ำมันและแร่ต่าง ๆ เป็นต้น

2. ปัญหาสำคัญที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากรดินที่ยังอุดมสมบูรณ์อยู่ให้คงคุณสมบัติที่ดีตลอดไป ในขณะที่เดียวกันจะผลดีต่อทรัพยากรอื่น ๆ เช่น น้ำ ป่าไม้ และสัตว์ป่าด้วย

3. การอนุรักษ์หรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติต้องคำนึงถึงทรัพยากรอย่างอื่นในเวลาเดียวกันด้วย ไม่ควรแยกพิจารณาเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะทรัพยากรทุกอย่างมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

4. ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรอย่างชาญฉลาดนั้น จะต้องไม่แยกมนุษย์ออกจากสภาพแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อมคามธรรมชาติเพราะว่าวัฒนธรรมและสังคมของมนุษย์ได้พัฒนาตัวเองมาพร้อมกับใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของสังคมนั้น ๆ กล่าวโดยทั่วไป ๆ ไป การอนุรักษ์ถือได้ว่าเป็นทางแห่งการดำเนินชีวิต เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์เป็นอันมาก

5. ไม่มีโครงการอนุรักษ์ใดที่จะประสบความสำเร็จได้ นอกเสียจากผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรนั้น ๆ และใช้อย่างชาญฉลาดให้เกิดผลดีในทุก ๆ ด้านต่อสังคมมนุษย์ และควรใช้ทรัพยากรให้อำนวยประโยชน์หลาย ๆ ด้านในเวลาเดียวกันด้วย

6. อัตราการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปัจจุบัน จะเป็นที่ใดก็ตาม ยังไม่อยู่ในระดับที่จะพียงซึ่งฐานะความอยู่ดีกินดีโดยทั่วถึงได้ เนื่องจากการกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรยังเป็นไปโดยไม่ทั่วถึง

7. สุขการอนุรักษ์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือชนบท ความมั่งคั่งสมบูรณ์ของประเทศขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ของประเทศนั้น ๆ

8. การทำลายทรัพยากรธรรมชาติใด ๆ ด้วยเหตุใดก็ตาม เท่ากับเป็นการทำลายความศิวิไลซ์ของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม มนุษย์จะต้องยอมรับว่า การทำลายทรัพยากรธรรมชาติได้เกิดขึ้นอยู่ทุกหนทุกแห่งที่มีการใช้ทรัพยากรนั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

9. การดำรงชีวิตของมนุษย์ขึ้นอยู่กับสิ่งมีชีวิตไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์ซึ่งต่างก็เกิดมาจากทรัพยากรอื่น ๆ เช่น ดิน น้ำ อากาศหนึ่ง กำลังงานของมนุษย์ ตลอดจนการอยู่ดีกินดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจขึ้นอยู่กับคุณค่าของอาหารที่เรบริโภค นอกจากปลาและอาหารทะเลอื่น ๆ แล้วอาหารทุกอย่างจะเป็น ผัก ผลไม้ ถั่ว งา ข้าวหรือในรูปของนม เนื้อสัตว์ อันเป็นผลผลิตจากพืชที่สัตว์บริโภคเข้าไปล้วนเกิดขึ้นมาจากดินทั้งสิ้น

10. มนุษย์จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเชื่อในความเป็นไปตามธรรมชาติ มนุษย์สามารถนำเอาวิทยาการต่าง ๆ มาช่วยหรือบรรเทากระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติได้ แต่มนุษย์ไม่สามารถจะนำสิ่งใดมาทดแทนธรรมชาติได้ทั้งหมดทีเดียวอย่างแน่นอน

11. การอนุรักษ์นอกจากจะเพื่อการอยู่ดีกินดีของมวลมนุษย์แล้ว ยังจำเป็นต้องอนุรักษ์ธรรมชาติเพื่อความสมบูรณ์และเป็นผลดีทางจิตใจด้วย เช่น การอนุรักษ์สภาพธรรมชาติ การอนุรักษ์สัตว์ป่า เพื่อความสวยงามและสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจหรือเป็นเกมกีฬา เป็นต้น

12. เป็นความจริงที่ว่าประชากรของโลกเพิ่มมากขึ้นทุกวัน แต่ทรัพยากรธรรมชาติกลับลดน้อยด้อยลงทุกที ไม่มีใครทราบได้ว่าการใช้ทรัพยากรในบั้นปลายนั้นจะเป็นอย่างไร

1.3. องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ้างถึงใน การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, 2542 , หน้า 3-6) ได้พิจารณาการท่องเที่ยวตามทฤษฎีระบบ (System Approach) ซึ่งสามารถแบ่งองค์ประกอบหลักหรือระบบย่อย (Sub System) ของการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Attraction Place)

ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Attraction Place) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมาย (destination) ของการท่องเที่ยวซึ่งหมายถึง พื้นที่ที่รองรับนักท่องเที่ยว มีทรัพยากรที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นความดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวประเภทใดประเภทหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวประเภทอื่น ดังนั้นสภาพทรัพยากรจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับตลาดการท่องเที่ยวความประเภท ลักษณะ รูปแบบ และขนาดของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ กิจกรรมและบริการในพื้นที่ยังเป็นสิ่งดึงดูดใจเสริมได้ด้วย

2. ตลาดการท่องเที่ยว

ตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market) หมายถึง ความต้องการ (Demand) ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งความต้องการดังกล่าวสะท้อนออกมาจากลักษณะรูปแบบ กิจกรรม และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว แต่ปัจจัยที่ชี้ว่าเป็นนักท่องเที่ยวแบบ Ecotourism หรือเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco - tourist) ได้แก่ วัตถุประสงค์ และวิธีปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

3. การบริการ

การบริการการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ในขณะที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งบริการที่รองรับก่อนและหลังการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความความสะดวกสบายและตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน

โดยทั่วไป การบริการการท่องเที่ยวที่จัดเป็นการบริการเชิงนิเวศ จะพิจารณาเฉพาะการบริการภายในแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การตอบสนอง
  - การพักผ่อนหย่อนใจ บ้านเทิง
  - มีกิจกรรมเพื่อการศึกษา
  - มีกิจกรรมกีฬา/การผจญภัย
- 2) ขนาดการให้บริการ
  - รับนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มใหญ่
  - รับนักท่องเที่ยวจำกัดจำนวน

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.1. ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมมีหลายมิติ กิจกรรม เหตุการณ์ องค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งหลากหลาย จึงต้องพิจารณาเฉพาะกรณีนั้น ๆ ดังนั้นความหมายการมีส่วนร่วม จึงจำแนกได้เป็น การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในองค์กรเป็นต้น จึงนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

สหประชาชาติ (อ้างใน ชื่นใจ บุชาธรรม, 2541, หน้า 40-41) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นกระบวนการพัฒนาไว้ว่า คือ การเข้าร่วมกันอย่างกระตือรือร้น และมีพลังของประชาชนในระดับต่าง ๆ คือ

1. ในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคม และจัดการทรัพยากรในการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายนั้น
2. ในการปฏิบัติตามแผนการ หรือ โครงการต่าง ๆ โดยสมัครใจ

วีรัช (2530, หน้า 61) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า คือ กระบวนการที่ส่งเสริม ชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ชาวบ้านทั้งในรูปของส่วนบุคคลและกลุ่มคนต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม โดยจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ

มิใช่เข้าร่วม เพราะการหวังรางวัลตอบแทน และที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิตความเป็น ความต้องการ และวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ในชุมชนด้วย

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2538, หน้า 19) ระบุว่า การมีส่วนร่วม คือการให้ประชาชน เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินโครงการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา รวมทั้งการประเมินผลโครงการนั้นๆ ด้วย

สุริย์ คัมภ์ศรีสุโรจน์ (2532, หน้า 8) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ และรับผิดชอบด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นอย่างปัจเจกบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อให้เกิดการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการและเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ไพรัตน์ เคะรินทร์ (2527, หน้า 6) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไข ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดปี

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (อ้างใน ขนิษฐา ศรีนนท์, 2544, หน้า 34) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมว่าจะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ อย่างน้อย 3 ประการคือ

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนสามารถที่จะมีส่วนร่วม
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความสำเร็จของการมีส่วนร่วมว่าขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1. ประชาชนต้องมีเวลาพอที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมและร่วมให้เหมาะสมกับสถานการณ์
2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทองค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปจนกว่าผลตอบแทนที่เขาประเมินว่าจะได้รับ
3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่จะสัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารเรื่องกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกระทอนหรือท้อแท้ต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคมจากการมีส่วนร่วม

ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (อ้างใน วิทยา บุญยะเวชชีวิน, 2544, หน้า 7) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า คือการที่ประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของคนในการจัดการควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเอง

ปรัชญา เวสารัชช์ (2543, หน้า 48) กล่าวว่า การพัฒนาจากฐานล่างเน้นการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในชนบทเป็นหลัก โดยประชาชนในชนบทเข้ามีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินการ การรับประโยชน์ และการประเมินผล ในกระบวนการพัฒนาเช่นนี้ประชาชน (รวมทั้งข้าราชการระดับล่าง) เป็นผู้กำหนดความต้องการของตน และจัดทำโครงการเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการนั้น โดยใช้

ทรัพยากรที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมของคนเป็นปัจจัยหลัก สำหรับรัฐบาลมีหน้าที่สนับสนุนด้านต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวยให้เป็นไปตามโครงการที่ประชาชนเสนอขึ้น

จากความหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายความว่า การที่ประชาชนหรือชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนา เริ่มตั้งแต่ขั้นแรก คือ การวางแผนไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายคือการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์สนองความต้องการของส่วนรวมและสนองความต้องการของชุมชน

2.2. หลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547, หน้า 14) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีหลักการพื้นฐานสำคัญ 10 ประการที่ควรคำนึงถึงคือ

1. เชื่อว่ามนุษย์ต่างมีความคิดและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน
2. เชื่อว่าทุกคนไม่ได้ชั่วตั้งแต่เกิด โดยเหตุที่เขาอาจจนอยู่นั้นมิใช่จากกรรมเก่า
3. ต้องคิดว่ามนุษย์มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ เพราะถ้ามีการใช้เทคโนโลยีโดยที่มนุษย์ไม่มาร่วมคิด ร่วมรับรู้ หรือเข้าใจเพียงพอก็อาจไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร หรือตรงข้ามกลับใช้เพื่อทำลายเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง หรือสิ่งแวดล้อมได้
4. เชื่อว่าชาวชุมชนต่าง ๆ มักมีภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของตนในระดับหนึ่ง บางเรื่องที่ชาวชุมชนยึดถือจึงต้องค่อย ๆ ให้ปรับตัวผสมผสานกับวิทยาการภายนอก
5. ต้องคิดว่ามนุษย์มีความสามารถพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น ถ้าได้รับโอกาสที่จะร่วมคิด ร่วมเข้าใจ และร่วมจัดการ (Active partner) เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม การที่มนุษย์บางกลุ่มปฏิเสธเทคโนโลยีอย่างสิ้นเชิง ก็เป็นไปตามระดับการเข้าใจในเทคโนโลยีนั้นอย่างถูกต้องหรือไม่ และมีกลวิธีปรับความเข้าใจนั้นมาสู่ระดับที่แต่ละฝ่ายยอมรับได้เพียงใด ซึ่งต้องให้ได้รับโอกาสที่จะเข้าใจ และยอมรับปรับให้เหมาะสมกับตนเองอย่างเหมาะสม

6. การมีส่วนร่วมยังมีเพิ่มขึ้น เมื่อมีสภาพที่เหมาะสมต่อไปนี้

6.1) ประชาชนในท้องถิ่นได้รู้สึกว่าเขาได้ควบคุมโชคชะตาของตนเอง แทนที่จะเป็นบุคคลที่อื่นที่ “เขาไม่รู้จักร” หรือที่ “เขาไม่ไว้วางใจ”

6.2) ผู้ที่จะเข้าร่วมต้องมีอิสรภาพ ได้รับความเสมอภาคและได้รับความจริงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นการมีส่วนร่วมจะเกิดอย่างเต็มที่และจริงจังเมื่อบุคคลนั้น ๆ ไม่ถูกบังคับให้จำยอมเข้าร่วมและที่สำคัญคือต้องเข้าร่วมด้วยโดยเท่าเทียมกับผู้มาร่วมด้วยทุกคน

6.3) ผู้ที่จะเข้าร่วมต้องมีความสามารถพอที่จะมีส่วนร่วมด้วยได้ กิจกรรมหลายเรื่องประชาชนทั่วไปอาจมีส่วนร่วมด้วยได้ แต่ที่เป็นกิจกรรมเฉพาะ เช่น การแพทย์ การก่อสร้าง อาคารสูง การทหาร ฯลฯ หากประชาชนเข้าร่วมด้วย อาจไม่ได้ผล หรืออาจเกิดความเสียหาย

6.4) มีการสื่อสาร 2 ทางเพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมได้รับข้อมูลอย่างถูกต้อง และสมบูรณ์ หากผู้มีส่วนได้-เสียได้รับข้อมูลไม่ถูกต้องและครบถ้วน หรือสื่อสารได้ไม่ดีพอ ก็จะไม่เข้าใจได้ดีพอว่า โครงการจะทำให้เกิดผลดี-ผลเสียอย่างไรเพียงใด

6.5) ประชาชนมีส่วนร่วมรับทราบ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในโครงการตั้งแต่เริ่มต้น จะทำให้ต้องการเข้ามาร่วมกับโครงการมากยิ่งขึ้น

6.6) ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่โครงการและต่อโครงการนั้น ๆ และเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย

6.7) การมีส่วนร่วมแล้ว จะไม่กระทบกระเทือนสถานภาพในหน้าที่การงานหรือทางสังคมให้ลดน้อยลง

6.8) มีกลวิธีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างโครงการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นอย่างดี

7. เชื่อว่าตนต่างกับชาวบ้านอยู่ไม่น้อย และชาวบ้านเองก็แตกต่างกันอยู่บ้าง ดังนั้นการจะให้มีส่วนร่วมจะเอาใจเราฝ่ายเดียวไม่ได้

8. อาจใช้การมีส่วนร่วมในหลายรูปแบบ เช่น (1) รูปแบบโดยตรง คือมีส่วนร่วมโดยตัวบุคคลแต่ละคน หรือ (2) ประชาชนก่อตั้งองค์กรขึ้นมามีส่วนร่วม หรือ (3) ให้มีตัวแทนมามีส่วนร่วม โดยอ้อม ซึ่งย่อมขึ้นกับบริบทของแต่ละพื้นที่

9. ไม่มีสิ่งใดได้มาฟรี ต้องมีการแลกเปลี่ยนกัน มีเสียไปบ้าง เพื่อจะได้มาอีกสิ่งหนึ่ง

10. การมีส่วนร่วมต้องนึกถึงใจของผู้อื่นให้มาก มิใช่เอาแต่ใจเราฝ่ายเดียว

2.3 ลักษณะการมีส่วนร่วม

สมนึก ปัญญาสิงห์ (2542, หน้า 23-33) ได้กล่าวถึงการทำงานแบบมีส่วนร่วมว่าสาระสำคัญของการทำงานแบบมีส่วนร่วม ไม่ใช่อยู่ที่การวิเคราะห์ตีความหมาย แต่อยู่ที่การลงมือปฏิบัติตามปรัชญาและกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ซึ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะในระดับชุมชน ควรประกอบด้วย

1. ร่วมคิด เป็นการระดมสมอง พัฒนาทรัพยากรทางปัญญา สืบรวจ วิเคราะห์ปัญหาสาเหตุของปัญหา ศึกษาวิจัยอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน วิเคราะห์ความต้องการและหาวิธีที่จะบรรลุดังกล่าว ความต้องการ ถ้าผู้เข้ามามีส่วนร่วม มีความสนใจตรงกับปัญหาและความต้องการของชุมชน จะทำให้การมีส่วนร่วมเริ่มแรกเป็นไปได้ด้วยดี ไม่เฉื่อยชา นอกจากนี้ การชี้แจงเหตุผล การประชาสัมพันธ์ และรณรงค์อาจกระตุ้นให้ระดับการมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

2. ร่วมนำ นำเอาความคิด ข้อเสนอที่มีมติร่วมกันไปปฏิบัติ หรือนำเอาความคิดข้อเสนอแนะให้ชุมชนพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีที่ตัวแทนชุมชนไม่สามารถตัดสินใจแทนชุมชนได้ตลอดจนร่วมกันเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

3. ร่วมทำและร่วมธรรม ลงมือปฏิบัติตามโครงการและกิจกรรม ทำให้เกิดความโปร่งใส ถูกต้อง ยุติธรรม ตรวจสอบได้ มีความรักสามัคคี ความพึงพอใจในหมู่คณะ จิตสำนึก จิตใจพัฒนา มีวินัย และทำงานอย่างมีหลักการและรับผิดชอบ

4. ร่วมแก้ ช่วยกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินโครงการและกิจกรรมแก้ไขปรับปรุงเทคนิควิธีการทำงาน เช่น ความพร้อม ความคล่องตัวในการทำงาน เป็นต้น

5. ร่วมใจกันติดตามและประเมินผล ติดตามการทำงานเป็นระยะ และสรุปทบทวน เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแนวทางและวิธีการทำงานในครั้งต่อไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักท่องเที่ยวย่อมมีความแตกต่างกัน เนื่องจากเกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกัน เช่น การอบรมเลี้ยงดู วัฒนธรรม การศึกษา เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา และประสบการณ์ชีวิต (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2543, หน้า 63)

เดชา บุญด้า และคณะ (2531, หน้า 8-9) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ มักจะมีพฤติกรรมโดยภาพรวมดังนี้

1. การชมเมืองโบราณ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวประเภทนี้ชอบที่จะนั่งรถชมเมือง หรือเดินทางชมเมือง หรือใช้ยานพาหนะอื่น ๆ เช่น รถม้า รถสามล้อ เป็นการสัญจรไปตามเส้นทาง และผ่านบริเวณสำคัญ ๆ ของเมือง ระหว่างทางอาจมีการบรรยายถึงประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วิถีชีวิตของพลเมือง และสถานที่สำคัญของเมือง

2. การเข้าชมสถานที่สำคัญและสถานที่ที่น่าสนใจ สถานที่ที่นักท่องเที่ยวสนใจมักเป็นสถาปัตยกรรมในเชิงวัฒนธรรม บ้านบุคคลสำคัญในอดีต พิพิธภัณฑ์ สวนในลักษณะพิเศษ โรงงานผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ฯลฯ ต้องมีการจัดเส้นทางเดินให้นักท่องเที่ยวสังเกตเห็นได้ชัด โดยจัดขนาดให้เหมาะสมกับกลุ่ม พร้อมทั้งเตรียมบริเวณเพื่อความสะดวกกับผู้นำทางด้วย โดยทั่วไปแล้วมักจะมีของที่ระลึกขายอยู่ในบริเวณของสถานที่เหล่านั้น

3. การขึ้นที่สูงเพื่อชมเมือง อาจเป็นหอคอย เจดีย์สูง ตัวอย่างเช่น ภูเขาทอง พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม หรือภูเขาที่อยู่ในเมือง เช่น เขารัง จังหวัดภูเก็ต ฯลฯ ความสะดวกในการเข้าชมจะอยู่กับการจัดสถานที่หรือจัดรายการในสถานที่นั้นๆ รับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้มากพอ บางครั้งหากสถานที่มีความเหมาะสมอาจจัดเป็นร้านอาหารหรือจุดชมเมืองในเวลาากลางคืนได้ด้วย

4. การชมการละเล่นพื้นเมือง หรือขบวนในงานเทศกาล การจัดสถานที่น่าจะขึ้นอยู่กับรูปแบบและขนาดที่ต้องการของการละเล่น โดยการละเล่นนั้นๆ อาจเป็นการจัดการถาวรหรือการจัดขึ้น

เป็นครั้งคราวก็ได้ เช่น ในเทศกาลลอยกระทง เทศกาลประกวดผลไม้ เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลการแข่งขันเรือ ฯลฯ ซึ่งจัดให้มีขึ้นตามเมืองต่าง ๆ หรือเทศกาลที่จัดให้มีขึ้นเฉพาะที่ เช่น เทศกาลหุ่นฟางนก จังหวัดชัยนาท เทศกาลแห่สิงโต จังหวัดนครสวรรค์ เป็นต้น

5. การจับจ่ายซื้อสิ่งของ ส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ระลึกผลิตภัณฑ์พื้นเมืองต่างๆ อาจจัดรวมเป็นบริเวณขายอาหารและจับจ่ายซื้อสินค้าไปด้วยกัน เช่น กลุ่มร้านค้าบริเวณก่อนเข้าถึงจังหวัดเพชรบุรี ในที่บazaarของจังหวัดเชียงใหม่

6. การนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พุทธกรรมของนักท่องเที่ยวลักษณะนี้มักเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย กิจกรรมที่ทำได้แก่ การซื้อรูปเทียนบูชา การไหว้พระปิดทอง การเสี่ยงเซียมซี การบริจาคเงิน การรดน้ำมนต์ การแก้บน และมักจบลงด้วยการจับจ่ายซื้อสิ่งของที่นำมาวางขายในบริเวณนั้นหรือใกล้เคียง

7. การแข่งขันกีฬาและดูกีฬา การท่องเที่ยวลักษณะนี้จะพบนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่ชอบการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะการแข่งขันกอล์ฟ การแข่งเรือ และชมการแข่งขันชกมวยไทยของชาวต่างประเทศ เพราะเป็นศิลปะการต่อสู้ที่แตกต่างไปจากศิลปะการต่อสู้ของตน ตลอดจนการแข่งขันม้า เป็นต้น นักท่องเที่ยวประเภทนี้มักจะมีพฤติกรรมชอบการพนัน เป็นนักการทูต นักการเมือง นักธุรกิจ ฯลฯ เพราะมีรสนิยมและรายได้สูง ซึ่งเป็นการหวังผลประโยชน์อื่นๆ ที่ควรได้รับในภายหลังอีกด้วย

8. การพนัน พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวลักษณะนี้ มีจุดประสงค์เพื่อการพนันเป็นหลัก ซึ่งมักจะเดินทางไปยังต่างประเทศหรือบ่อนที่ได้รับอนุญาต และมีแรงจูงใจอื่นๆ ที่เข้ายวนให้ท่องเที่ยวไป ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีฐานะทางการเงินดี และเป็นผู้ทรงอิทธิพลหรือประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย

9. การผจญภัย พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวลักษณะนี้ มักจะเดินทางไปตามสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกถึงการเสี่ยงภัยและการผจญภัย เช่น ดึงพสุธา การปีนหน้าผาสูง เพื่อขึ้นไปปีนถ้ำ การเล่นเรือแบบโลดโผน และการกระโดดหอคอย เป็นต้น

สมบัติ กาญจนกิจ (2544 ,หน้า 25-26) ได้สรุปพฤติกรรมในด้านต่างๆ จากการศึกษาวิจัย พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาทำกิจกรรมหลายประเภทหลายชนิดแล้ว ดังต่อไปนี้

1. ต้องการส่งเสริมประสบการณ์ใหม่ เช่น ประสบการณ์ไปอุทยานแห่งชาติไปปีนเขา เดินป่า ไปสัมผัสธรรมชาติบนยอดเขา ได้ทะเล เป็นต้น
2. ต้องการเป็นที่ยอมรับยกย่องจากผู้อื่น เช่น การเดินทางท่องเที่ยว ทักษะศึกษา เป็นการแสดงสถานภาพทางสังคม เป็นการแสดงวิถีชีวิตและสถานภาพทางสังคมให้สังคมยอมรับ ยกย่อง
3. ต้องการการพักผ่อนและหนีความเครียด การที่บุคคลต้องการไปชายทะเล หรืออุทยานแห่งชาติ หรือชมน้ำตก ถ้า นั่นเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ลดความเครียดจากสังคมในเมือง ลดความเครียด วิตกกังวลของตนเอง
4. ต้องการความมั่นคงปลอดภัย การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง ฝึกฝนให้บุคคลมีการเตรียมทักษะความพร้อม เพื่อที่จะเผชิญภัยในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการฝึกฝนความมั่นใจ สร้างความมั่นคงปลอดภัย
5. ต้องการการเป็นผู้นำนันทนาการกลางแจ้ง เปิด โอกาสให้กลุ่มหรือคณะได้มีโอกาสทำงานเป็นทีมเรียนรู้บทบาทของผู้นำผู้ตามที่ดีในวิถีประชาธิปไตย เช่น การอยู่ค่ายพักแรม เป็นการส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
6. ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กิจกรรมนันทนาการที่มีรูปแบบหลากหลายส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การร่วมมือและแข่งขัน การเป็นส่วนหนึ่งของทีมของสังคม ทำให้เกิดการเข้าใจในความต้องการของมนุษย์ในชุมชนของสังคม เช่น กิจกรรมเกม กีฬา กิจกรรมกระบวนการกลุ่ม กิจกรรมดนตรี ละครต่าง ๆ เป็นต้น
7. ต้องการพัฒนาจิตใจและอารมณ์ กิจกรรมนันทนาการช่วยส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางด้านอารมณ์สุข สนุกสนานและอารมณ์สุขสงบ จะเห็นได้ว่า การที่บุคคลเลือกกิจกรรมนันทนาการตามความสนใจ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ ทำให้มีการพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ เช่น การฝึกสมาธิ โยคะ ฟังดนตรี เล่นกีฬา สัมผัสบรรยากาศธรรมชาติในป่าเขา เป็นต้น

8. ต้องการสร้างความคิดสร้างสรรค์ การที่บุคคลได้ออกไปสัมผัสธรรมชาติ เล่นเกมในรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยในการสร้างความคิดใหม่ที่แตกต่างจากการคิดในรูปแบบเดิม หรือการที่ได้มีโอกาสเรียนทักษะนั้นนันทนาการใหม่ เช่น คนตรี ละคร การเดินร่ำ การอยู่ค่ายพักแรม จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล

9. ต้องการบริการผู้อื่นหรือทำให้ตนเองมีคุณค่า กิจกรรมนันทนาการประเภทอาสาสมัคร หรืองานอดิเรก จะพัฒนาจิตใจ เป็นการส่งเสริมคุณธรรม รู้จักการให้การรับ (serve above self) หรือเรียกว่า งานอาสาสมัครซึ่งทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณค่ามีความหมาย มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

10. ต้องการทดสอบสมรรถภาพของตนเอง เมื่อบุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ทางทักษะกีฬา คนตรี การแสดง แล้วมีความพึงพอใจที่จะท้าทายหรือทดสอบทักษะสมรรถภาพ ความสามารถของตนเอง กิจกรรมเหล่านี้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความสามารถ ทดสอบสมรรถภาพทางกาย และทักษะในระดับขั้นที่สูงขึ้นไป ส่งเสริมความสำเร็จแห่งตน ซึ่งทั้งนี้รวมถึงกิจกรรมค่ายพักแรม เช่น ค่ายพัฒนาทักษะชีวิต ค่ายความอยู่รอด ช่วยส่งเสริมให้บุคคลที่ได้เรียนรู้หรือเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี ได้แสดงความสามารถสูงสุดเท่าที่ตนเองพึงกระทำได้

4. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

4.1 ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสารหรือการติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นพฤติกรรมขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ทักษะความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง หรือจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มบุคคลหนึ่ง เพื่อให้มนุษย์ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและดำรงชีวิตอยู่ได้ (รัชนี ศรีศีกศา, 2538, หน้า 9)

การสื่อสาร มาจากศัพท์ภาษาละตินว่า หมายถึง “ความเหมือนหรือร่วมกัน” นั่นคือ เมื่อเราทำการสื่อสารก็หมายถึงว่า เราพยายามสร้างความร่วมกันในบางสิ่งบางอย่างกับใครคนใดคนหนึ่ง เพื่อ

พยายามแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิดเห็น หรือเจตคติ ซึ่งความหมายของการสื่อสารได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

อิรนันท์ อนวัชศิริวงศ์ (อ้างในรัชณี ศรีศักดิ์, 2538, หน้า 9) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมและประสบการณ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความหมาย

มิลเลอร์ (อ้างใน รัชณี ศรีศักดิ์, 2538, หน้า 9) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง การส่งข้อมูล ความคิดและเจตคติ จากคนหนึ่งไปสู่คนอื่น ๆ

4.2 ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร (Communication Theory)

โรเจอร์ (อ้างถึงในสุภรารักษ์ ธรรมชาติ, 2538, หน้า 13) ได้ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับของใหม่กับกระบวนการติดต่อสื่อสารไว้ว่า การที่บุคคลจะมีการรับของใหม่นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการติดต่อสื่อสาร ซึ่งได้แก่ ช่องทางการสื่อสาร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัว ดังนี้

4.2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัว ซึ่งได้แก่ อายุของบุคคล สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึงรายได้ ขนาดที่ดิน การถือครองที่ดิน และความสามารถเฉพาะอย่าง ซึ่งรวมถึงระดับการศึกษา

4.2.2 ช่องทางการสื่อสาร ความรู้หรือกระบวนการติดต่อสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วยผู้ส่งสารหรือแหล่งกำเนิดของสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร

ส่วนช่องทางการสื่อสาร ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารแยกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Media Channel) เป็นวิธีการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น
2. ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งข่าวสารกับผู้รับสาร

โรเจอร์ (Roger) ยังได้กล่าวอีกว่า สื่อมวลชนมีความสำคัญในการเพิ่มความรู้ การแพร่กระจายข่าวสารรวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ และสื่อบุคคลมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้มากกว่า

4.3 องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร

องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร ได้แก่ แหล่งสาร (Sources) สาร (Message) ช่องสาร (Channels) หรือสื่อ (Media) และผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งในกระบวนการสื่อสารนั้น ช่องทางการสื่อสารมีความสำคัญยิ่งในการที่จะเป็นตัวกำหนดว่า ช่องทางการสื่อสารประเภทใดที่ผู้ส่งสารจะใช้ เพื่อก่อให้เกิดผลสำเร็จในอันที่จะให้เกิด ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมแก่ผู้รับสาร (วิชณี ศรีศักดิ์, 2538, หน้า 10)

4.4 การรับรู้ (perception) ได้มีผู้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

โมเวนและไมเนอร์ (อ้างถึงใน ดารา ทีปะปาล. 2542 , หน้า 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร ทั้งการรับรู้ข้อมูลและทำความเข้าใจในความหมาย

แอสแซล (อ้างถึงใน ดารา ทีปะปาล. 2542 , หน้า 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งผู้บริโภคลือกรับ จัดองค์ประกอบ และแปลความหมายสิ่งเร้าต่าง ๆ ออกมา เพื่อให้มีความหมายเข้าใจได้ การรับรู้ของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เนื่องจากการรับรู้ขึ้นอยู่กับความต้องการ ค่านิยม ความคาดหวังของบุคคลเป็นสำคัญ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2543, หน้า 635) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลได้รับการเลือกสรร จัดระเบียบและตีความหมายข้อมูลด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การได้เห็น ได้กลิ่น ได้รสชาติ และได้รู้สึก

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคล ทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่มบุคคลในชุมชน อันจะมีผลทำให้ประชาชนเข้าใจถึงการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ มากยิ่งขึ้น

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ มีดังนี้

ฉัตรฤทธิ หวังพัฒนพาณิชย์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจการท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวไทย : กรณีศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก พบว่า พฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักท่องเที่ยวข้อมีความแตกต่างกันเนื่องจากสาเหตุที่แตกต่างกัน เช่น รสนิยม การศึกษา เพศ วัย และประสบการณ์ชีวิต

บุญลือ คชเสนีย์ (2532, หน้า 116 - 117) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเล ศึกษาเฉพาะกรณีเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเลในระดับสูงและประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ จะมีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารในระดับปานกลาง

ปาริชาติ ห่วงศรี(2545, หน้า 32 - 33) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสนส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยเฉพาะการไม่ทิ้งน้ำเสีย และสิ่งปฏิกูลลงบนพื้นทรายซึ่งนักท่องเที่ยวมีระดับการมีส่วนร่วมมากกว่าในด้านอื่น ๆ เนื่องจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้ช่วยกันเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้แก่ อายุ การรับรู้ข่าวสาร การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ของภาครัฐให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีส่วนในการทำให้นักท่องเที่ยวเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว จึงเกิดจิตสำนึกที่ดีไม่ก่อมลภาวะให้กับทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณชายหาด

นงนุช วรณิ (2545, หน้า 55 - 56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน โดยการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ เป็นลำดับแรก ด้านปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนา

แหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน พบว่า ปัจจัยเพศ ระดับการศึกษา รายได้/เงินเดือน และจำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยว/ครั้ง ทุกปัจจัยไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มา ไม่ว่าจะเพศชาย เพศหญิง หรือจบการศึกษาระดับใด มีรายได้/เดือนเท่าใด หรือการมาท่องเที่ยวแต่ละครั้งจะมาเป็นกลุ่มหรือมาคนเดียว เห็นว่าชายฝั่งทะเลบางแสนยังคงเป็นสถานที่ที่มีความเป็นธรรมชาติอยู่

อารยา สุพุทธมงคล (2535, หน้า 24-25) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทราบข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์ โดยจะเปิดรับด้วยความถี่บ่อยครั้ง ประชาชนที่เปิดรับและสนใจโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะมีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการแก้ไขป้องกันและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม

ชื่นใจ บุญธรรม (2542, หน้า 104-105) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว บริเวณชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลางถึงสูง และพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน

กนกวรรณ มณฑิราช (2509, หน้า 56-57) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชน ในจังหวัด กาญจนบุรี พบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารด้านป่าไม้จากสื่อ โทรทัศน์มากที่สุด และพบว่าเพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารด้านป่าไม้จากทุกสื่อ คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล แต่ตัวแปรเรื่องอายุและระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีผลต่อการเปิดรับข่าวสาร ด้านป่าไม้จากสื่อวิทยุและสื่อบุคคล และพบว่า เยาวชนเพศชาย และเพศหญิงมีความรู้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้แตกต่างกัน แต่มีความตระหนักไม่ต่างกัน ส่วนตัวแปรในเรื่องอายุและการศึกษาที่ต่างกันนั้น พบว่า มีความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

5.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ทำการศึกษา

1. เพศ

เพศจะเป็นตัวแปรที่สำคัญในการบ่งบอกถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในสังคมไทย มักจะถือว่าเพศชายเป็นผู้นำครอบครัว แข็งแรงกว่าเพศหญิง ดังนั้นในกิจกรรมการมีส่วนร่วมเพศจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

อุดม แยมชื่นพงศ์ (2537, หน้า 125) เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบล ในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ แม่น้ำ ศึกษาเฉพาะกรณี แม่น้ำท่าจีน เขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลเพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนมากกว่าเพศหญิง

วลัยภรณ์ คาวสุวรรณ์ (2533, หน้า 63) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเลมากกว่าเพศหญิง โดยความแตกต่างทางเพศมีความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นนุช วรรณิ (2546, หน้า 56) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทย ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน พบว่าปัจจัยเพศ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน

สุจินต์ คาววีระกุล (2527, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดดีเด่นระดับจังหวัด นครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2527 พบว่าเพศ ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ พบว่า เพศเป็นตัวแปรที่มีทั้งความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงเลือกตัวแปรนี้ขึ้นมาทำการศึกษา เพื่อทราบว่า เพศ ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาหรือไม่

2. อายุ

อายุ เป็นสิ่งบ่งบอกถึงควมมีประสบการณ์ของมนุษย์ อายุของประชาชนสามารถตัวชี้ให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันได้ ดังจะศึกษาได้จาก

วัลย์ภรณ์ คาวสุวรรณ (2533, หน้า 63) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า

อุดม แยมชื่นพงศ์ (2537, หน้า 126) เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ แม่น้ำ ศึกษาเฉพาะกรณี แม่น้ำท่าจีน เขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จะมีส่วนร่วมมากกว่าคณะกรรมการที่มีอายุน้อยกว่า

ศรีปริยญา ฐปกระจำง (2529, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบทของพัฒนากร

นนุช วรรณิ (2546, หน้า 56) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน พบว่าปัจจัยด้านอายุ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอายุ พบว่า อายุเป็นตัวแปรที่มีทั้งความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงเลือกตัวแปรนี้ขึ้นมาทำการศึกษา เพื่อทราบว่า อายุ ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาหรือไม่

3. สถานภาพ

กฤษณา ทองสังวรณ์ (2540, หน้า 150) ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น จังหวัดอุดร พบว่า ความพร้อมทางด้านเจตคติต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพ

4. ระดับการศึกษา

สุริยา ยี่ขุ่น (2534, หน้า 97) ได้ทำการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่า ในระบบป่าชุมชน ศึกษากรณี ตำบลศรีละกะ อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 5 จะมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าในระบบป่าชุมชนมากที่สุด และพบว่าความแตกต่างในระดับการศึกษาก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระบบป่าชุมชน

นงนุช วรณิ (2546, หน้า 56) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน พบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน

ศรีปริยญา ฐประจาง (2529, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบทของพัฒนากร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านระดับการศึกษา พบว่าระดับการศึกษาเป็นตัวแปรที่มีทั้งความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ดังนั้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงเลือกตัวแปรนี้ขึ้นมาทำการศึกษา เพื่อทราบว่าระดับการศึกษา ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาหรือไม่

5. อาชีพ

วลัยภรณ์ ดาวสุวรรณ (2533, หน้า 64) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพสวนผัก มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่นๆ

สถาพร อิทธิพงษ์ (2536, หน้า 169) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในจังหวัดจันทบุรี พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านอาชีพ พบว่า อาชีพเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงเลือกตัวแปรนี้ขึ้นมาทำการศึกษาเพื่อทราบว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวยังมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาหรือไม่

6. รายได้

นนุช วรรณิ (2546, หน้า 56) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน พบว่าปัจจัยด้านรายได้/เดือน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน

7. การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์

วลัยภรณ์ ฉาวสุวรรณ (2533, หน้า 64) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ค่อยได้รับข่าวสาร

สถาพร อิทธิพงษ์ (2536, หน้า 169) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในจังหวัดจันทบุรี พบว่า การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนที่แตกต่างกัน จะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

บุญลือ คชเสนีย์ (2532, หน้า 116) พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความตระหนักที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านอาชีพ พบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงเลือกตัวแปรนี้ขึ้นมาทำการศึกษา เพื่อทราบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวยังมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาหรือไม่

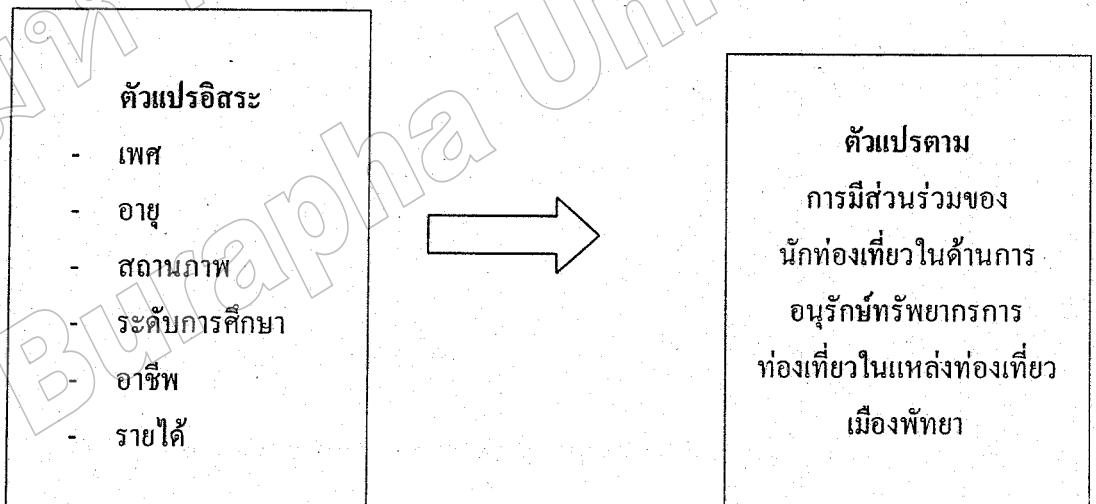

8. รูปแบบของการท่องเที่ยว

ณรงค์ฤทธิ์ หวังพัฒนาพาณิชย์ (2546, หน้า 141) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจการท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวไทย กรณีศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก พบว่า อายุ ของนักท่องเที่ยวไทยที่แตกต่างกัน มีสาเหตุการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อสัมผัสธรรมชาติเพื่อพักผ่อน ที่แตกต่างกัน

ปรีชาต ห่วงศรี (2545, หน้า 32) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน พบว่า รูปแบบของการเดินทางมาท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสนไม่มี

2. กรอบแนวคิด

ภาพที่ 2-1

3. นิยามคำศัพท์

1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2. การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง การพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบันซึ่งสามารถสืบทอดต่อเนื่องในอนาคตโดยไม่กระทบต่อโอกาสในการพัฒนาของคนรุ่นหลัง สาระของการพัฒนาแบบยั่งยืนจึงต้องคำนึงถึงมิติของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างสมดุล โดยเน้น

2.1 การสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลดช่องว่าง การออม การลงทุนและการกระจายรายได้

2.2 การพัฒนาที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3 การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต จิตใจและปัญญา

3. การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนหรือชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนา เริ่มตั้งแต่ขั้นแรก คือ การวางแผนไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายคือการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์สนองความต้องการของส่วนรวมและสนองความต้องการของชุมชน

4. การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด ยาวนานที่สุด และโดยทั่วถึงกันทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงห้ามใช้หรือเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉย ๆ แต่จะต้องนำมาใช้ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการศึกษา .

1. วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการศึกษา 2 แบบคือ

1.1 การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และผลงานที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

1.2 การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Research) เป็นการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมในการท่องเที่ยวและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในเมืองพัทยา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดเมืองพัทยา เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจะสามารถเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์มากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี โดยทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น (non-probability sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling) กล่าวคือ จะเลือกตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวบริเวณชายหาดเมืองพัทยาลอดบริเวณชายหาดตั้งแต่หาดพัทยาเหนือ หาดพัทยากลางจนถึงบริเวณชายหาดพัทยาใต้

3. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2547 - วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2547 รวมระยะเวลา 7 วัน

4. การเลือกเครื่องมือและวิธีการ

การรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้จะใช้วิธีการสำรวจโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาโดยอาศัยแนวความคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed Ended) และแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในเรื่องต่างๆ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา ผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว รูปแบบของการเดินทางมาท่องเที่ยว กิจกรรมที่ทำขณะท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ ความสนใจในข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาก่อนเดินทางมาท่องเที่ยว การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาระหว่างที่อยู่ในเมืองพัทยา และความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือน โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended)

โดยในการเก็บข้อมูลจะให้ตัวอย่างแต่ละคนกรอกข้อมูลในแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามจะถูกใช้ในการเก็บข้อมูลจนครบ 200 ตัวอย่าง หลังจากนั้นจะถูกรวบรวมไปทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 กำหนดตัวแปรในการศึกษาวิจัยมีดังนี้

5.1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) มีทั้งหมด 7 ตัวแปร คือ

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพ
- ระดับการศึกษา
- รายได้

5.1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ

- การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา

5.2 วิธีการประมวลผลข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (The Statistical Package for the Social Science) ในการประมวลผล โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจนครบจำนวน 200 คนแล้วบันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ตามลำดับ

- ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานดังนี้

- สถิติพรรณนา เพื่อจัดหมวดหมู่และทราบลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency)

- อธิบายการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในเมืองพัทยาด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยดังกล่าวต่อไปนี้

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลโดยยึดหลักเกณฑ์การพิจารณาช่วงคะแนนเฉลี่ยโดยอาศัยเกณฑ์ประเมินค่าความคิดเห็นของเบสท์ (BEST, 1958; p188-190) ดังนี้

ระดับช่วงคะแนน	ระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในเมืองพัทยา
4.49 – 5.00	หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

6. ข้อจำกัดการวิจัย

เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาพักผ่อนเช่นลงเล่นน้ำทำให้ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ประกอบกับนักท่องเที่ยวบางส่วนมากับบริษัททัวร์จึงต้องคอยรักษาเวลาและพยายามอยู่ในกลุ่มจึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพราะจะทำให้พลาดหลังจากกลุ่ม

บทที่ 4

อภิปรายและวิเคราะห์ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา ครั้งนี้เป็นการประมวลผลศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 200 ชุด โดยเก็บจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการท่องเที่ยวและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในเมืองพัทยา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือน โดยเสนอเป็นตารางแจกแจงความถี่และร้อยละ ซึ่งมีผลการศึกษาดังตารางต่อไปนี้

1. เพศ

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.5 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.5 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	83	41.5
หญิง	117	58.5
รวม	200	100

2. อายุ

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมาคืออายุระหว่าง 26-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.8 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 41-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระดับอายุ

ระดับอายุ	จำนวน	ร้อยละ
15 - 25 ปี	111	55.5
26 - 40 ปี	75	37.5
41 - 55 ปี	9	4.5
55 ปีขึ้นไป	5	2.5
รวม	200	100

3. สถานภาพ

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 48 และกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	100	50.0
สมรส	96	48.0
หย่าร้าง	4	2.0
อื่นๆ	0	0
รวม	200	100

4. ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวยุวชนชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมามีวุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 28.5 และมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.5 ตามลำดับ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับประถมศึกษา	2	1.0
ระดับมัธยมศึกษา	87	43.5
ระดับอาชีวศึกษา	57	28.5
ระดับปริญญาตรี	45	22.5
ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	9	4.5
รวม	200	100

5. อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวยุวชนชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมามีอาชีพเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 33.5 และมีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4	2.0
พนักงานบริษัทเอกชน	84	42.0
ผู้ประกอบการธุรกิจ / ค้าขาย	67	33.5
นักเรียน / นักศึกษา	38	19.0
อื่น ๆ	7	3.5
รวม	200	100

6. ระดับรายได้/เดือน

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวยาวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,000 – 9,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมามีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.5 มีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 16 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระดับรายได้

ระดับรายได้ (/ เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	37	18.5
5,000 บาท – 9,999 บาท	116	58.0
10,000 บาท – 19,999 บาท	32	16.0
สูงกว่า 20,000 บาท	15	7.5
รวม	200	100

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

เป็นการศึกษาในภาพรวมของนักท่องเที่ยวในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา ผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว รูปแบบของการเดินทางมาท่องเที่ยว กิจกรรมที่ทำขณะท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ ความสนใจในข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาก่อนเดินทางมาท่องเที่ยว การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาระหว่างอยู่ในเมืองพัทยา และความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา โดยเสนอเป็นตารางค่าเฉลี่ย ซึ่งมีผลการศึกษาดังตารางต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อน/ทัศนศึกษา คิดเป็นร้อยละ 89.5 รองลงมาเพื่อเยี่ยมญาติ/เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และเพื่ออบรม/ประชุม/สัมมนา คิดเป็นร้อยละ 1.5 เป็นทางผ่านไปยังสถานที่อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.0 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.5 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา

วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา	จำนวน	ร้อยละ
ท่องเที่ยว/พักผ่อน/ทัศนศึกษา	179	89.5
เยี่ยมญาติ/เพื่อน	15	7.5
อบรม/ประชุม/สัมมนา	3	1.5
ทางผ่าน	2	1.0
อื่นๆ	1	.5
รวม	200	100

2. ผู้ที่นักท่องเที่ยวร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาเดินทางมากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 42.5 เดินทางมาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 11.5 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ที่นักท่องเที่ยวร่วมเดินทางมาด้วย

ผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
มาคนเดียว	23	11.5
ครอบครัว/ญาติ	92	46.0
เพื่อน	85	42.5
รวม	200	100.0

3. พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมาใช้รถประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 23.0 เดินทางมารถของบริษัทนำเที่ยวและรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 9.5 เดินทางมาโดยรถเช่า คิดเป็นร้อยละ 2.5 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	111	55.5
รถประจำทาง	46	23.0
รถเช่า	5	2.5
รถของบริษัทนำเที่ยว	19	9.5
รถจักรยานยนต์	19	9.5
รวม	200	100.0

4. รูปแบบการเดินทาง

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวแบบเข้ามา-เย็นกลับ คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมาเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 44.0 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

รูปแบบการเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ
มาเช้า-เย็นกลับ	112	56.0
พักค้างคืน	88	44.0
รวม	200	100.0

5. กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำขณะมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา

การศึกษาพบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำขณะมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา ส่วนใหญ่ คือ การเล่นน้ำทะเล หรือพักผ่อนบริเวณชายหาด คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาก็คือกิจกรรมชมธรรมชาติและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 23.5 และกิจกรรมเดินเล่น-ขี่จักรยาน-ออกกำลังกาย คิดเป็นร้อยละ 18.5 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำขณะมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำขณะมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา	จำนวน	ร้อยละ
เล่นน้ำทะเล หรือพักผ่อนบริเวณชายหาด	116	58.0
เดินเล่น-ขี่จักรยาน-ออกกำลังกาย	37	18.5
ชมธรรมชาติและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว	47	23.5
รวม	200	100

6. การได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเกือบครึ่งเคยได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติจากสื่อวิทยุ/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาพบว่าได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติจากหนังสือพิมพ์/วารสาร/นิตยสาร/แผ่นพับ/ป้ายหรือบอร์ดประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 34.5 ไม่เคยได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 19.5 เคยได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติจากเพื่อน/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 4.0 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 12

การที่นักท่องเที่ยวกว่าครึ่งได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติจากสื่อวิทยุ/โทรทัศน์ มากที่สุด เนื่องจากสื่อวิทยุ/โทรทัศน์มีทั้งภาพและเสียง ทำให้มีอำนาจในการโน้มน้าวสูง จึงสามารถเข้าถึงคนทุกระดับการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของอารยา ศุภุทธมงคล (2535, หน้า 24 – 25) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทราบข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์ โดยจะเปิดรับด้วยความถี่บ่อยครั้ง ประชาชนที่เปิดรับและสนใจโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะมีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการแก้ไขป้องกันและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของการได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ

การได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ	จำนวน	ร้อยละ
เคยรับรู้จากหนังสือพิมพ์/วารสาร/นิตยสาร/แผ่นพับ/ป้ายหรือบอร์ดประชาสัมพันธ์	69	34.5
เคยรับรู้จากวิทยุ/โทรทัศน์	84	42.0
เคยรับรู้จากเพื่อน/ญาติ	8	4.0
ไม่เคย	39	19.5
รวม	200	100.0

7. ระดับความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความสนใจรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมาพิชามีความสนใจรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 35.5 มีความสนใจในการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติในน้อย คิดเป็นร้อยละ 8.0 และไม่มีความสนใจในการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 0.5 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 13

การที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความสนใจรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติในระดับปานกลาง เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังเห็นว่าปัญหาอยู่ไกลตัว อีกประการหนึ่งยังไม่มีการสร้างความตระหนักปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดขึ้นในนักท่องเที่ยวแต่ละคนอย่างจริงจัง จึงทำให้นักท่องเที่ยวรับทราบข่าวสารเรื่องดังกล่าวอย่างผ่าน ๆ ไม่ได้มีความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ

ระดับความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	จำนวน	ร้อยละ
สนใจมาก	71	35.5
สนใจในระดับปานกลาง	112	56.0
สนใจน้อย	16	8.0
ไม่สนใจ	1	0.5
รวม	200	100.0

8. การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทธยา ก่อนเดินทางมาท่องเที่ยว

การศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทธยา ก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวจากวิทยุ/โทรทัศน์/หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 59.0 รองลงมาพบว่าไม่เคยรับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทธยา ก่อนเดินทางมาท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 27.5 รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทธยา ก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 9.0 ทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทธยา ก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวจากเอกสารของเมืองพัทธยา คิดเป็นร้อยละ 4.5 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทธยา ก่อนเดินทางมาท่องเที่ยว

การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทธยา ก่อนเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ทราบจากวิทยุ/โทรทัศน์/หนังสือพิมพ์	118	59.0
ทราบจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	18	9.0
ทราบจากเอกสารของเมืองพัทธยา	9	4.5
ไม่เคยทราบมาก่อน	55	27.5
รวม	200	100.0

9. การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติขณะที่อยู่ในเมืองพัทธยา

การศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทธยา ขณะที่อยู่ในเมืองพัทธยาจากแหล่งอื่นๆ เช่น วิทยุ/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาพบว่ารับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทธยา ขณะท่องเที่ยวอยู่ในเมืองพัทธยาจากป้ายหรือบอร์ด

ประชาสัมพันธ์ของเมืองพัทยา คิดเป็นร้อยละ 28.5 รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาระยะท่องเที่ยวอยู่ในเมืองพัทยาจากเอกสารของเมืองพัทยา คิดเป็นร้อยละ 16.0 ไม่เคยรับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาระยะท่องเที่ยวอยู่ในเมืองพัทยา คิดเป็นร้อยละ 12.0 รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาระยะท่องเที่ยวอยู่ในเมืองพัทยาจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 5.0 รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาระยะท่องเที่ยวอยู่ในเมืองพัทยาจากมัคคุเทศก์แนะนำ คิดเป็นร้อยละ 3.5 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยา

การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยา	จำนวน	ร้อยละ
ทราบจากป้ายหรือบอร์ดประชาสัมพันธ์ของเมืองพัทยา	57	28.5
ทราบจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	10	5.0
ทราบจากเอกสารของเมืองพัทยา	32	16.0
มัคคุเทศก์แนะนำ	7	3.5
ทราบจากแหล่งอื่นๆ เช่น วิทยุ/โทรทัศน์	70	35.0
ไม่เคย	24	12.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 14 และตารางที่ 15 การที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาระยะที่อยู่ในเมืองพัทยาจากแหล่งวิทยุ/โทรทัศน์/หนังสือพิมพ์ มากกว่าแหล่งข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ เนื่องจากสื่อวิทยุ/โทรทัศน์/หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่สามารถให้ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างไกลกว่าข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์จากเอกสารของเมืองพัทยา ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และคำแนะนำจากมัคคุเทศก์ ของเมืองพัทยา ประกอบกับข้อมูลจากเอกสารของเมืองพัทยา ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และ

กำหนดนำจากมักฤเทศก์เป็นข้อมูลข่าวสารที่สามารถรับทราบข้อมูลได้ในพื้นที่จำกัด

10. ระดับความประทับใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในเมืองพัทยา

การศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยามาก คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมามีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.0 และมีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.0 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความประทับใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในเมืองพัทยา

ระดับความประทับใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในเมืองพัทยา	จำนวน	ร้อยละ
ประทับใจมาก	76	38.0
ประทับใจในระดับปานกลาง	120	60.0
ประทับใจน้อย	4	2.0
รวม	200	100.0

ตอนที่ 3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา

จากผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยานักท่องเที่ยวโดยรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการมีส่วนร่วมในด้านการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาถึงในภษณะที่จัดไว้สูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.25 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.18 และด้านที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 1.65 (ดูตารางที่ 17)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ระหว่างลำดับระดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย จะพบว่า การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาถึงในภษณะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.25 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่นช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.18 การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหณะที่มีเสียงดังหรือคว้นคำเข้ามาใช้ มีค่าเฉลี่ย 1.93 การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำสิ่งใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม มีค่าเฉลี่ย 1.86 การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย 1.78 การมีส่วนร่วมโดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและคำแนะนำในการรณรงค์รักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 1.77 การมีส่วนร่วมโดยการนำขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยวมาถึงในภษณะที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้ มีค่าเฉลี่ย 1.74 การมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 1.73 การมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 1.66 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 1.65

ตารางที่ 17 แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร
การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เมืองพัทยา	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
1. การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำ พาหนะที่มีเสียงดังหรือควมดำ เข้ามาใช้	86	43	58	29	46	23	3	1.5	7	3.5	1.93	1.02
2. การมีส่วนร่วมโดยการนำขยะ ที่เกิดจากการท่องเที่ยวมาทิ้งใน ภาชนะที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้	52	26	70	35	58	29	17	8.5	3	1.5	1.74	.75
3. การมีส่วนร่วมโดยการเก็บ ขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้	110	55	54	27	20	10	13	6.5	3	1.5	2.25	.99
4. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/ เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่ง ท่องเที่ยว	104	52	58	29	24	12	7	3.5	7	3.5	1.73	.99
5. การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บ เอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดใน แหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ ระลึก	105	52.5	51	25.5	17	8.5	15	7.5	12	6	1.78	1.03
6. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีด เขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่ง ท่องเที่ยว	114	57	52	26	20	10	10	5	4	2	1.66	1.06
7. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่ง เสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะ ท่องเที่ยว	105	52.5	52	26	24	12	10	5	9	4.5	1.65	.88

การมีส่วนร่วมของนักท่งเที่ยว ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เมืองพัทยา	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
8. การมีส่วนร่วมโดยการแสดง ความเคารพสถานที่โดยไม่ กระทำสิ่งใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียง และศีลธรรมอันดีงาม	87	43.5	56	28	54	27	5	2.5	-	-	1.86	.87
9. การมีส่วนร่วมโดยการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบข้อบังคับและ คำแนะนำในการรณรงค์รักษา ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	86	43	74	37	40	20	-	-	-	-	1.77	.76
10. การมีส่วนร่วม โดยการ ชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกัน อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	51	25.5	73	36.5	68	34	5	2.5	3	1.5	2.18	.90

การมีส่วนร่วมของนักท่งเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมือง
พัทยาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ มีผลการศึกษาและรายละเอียดดังนี้

3.1 เพศกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
เมืองพัทยาของนักท่งเที่ยวจำแนกตามเพศไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ
น้อยเช่นเดียวกัน (ดูตารางที่ 18)

นักท่งเที่ยวเพศหญิงมีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ย
รวม 1.86 โดยสามารถเรียงระดับการมีส่วนร่วมตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการ
เก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.35 การมีส่วนร่วมโดยการ
ชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.24 การมี
ส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ มีค่าเฉลี่ย 1.93 สำหรับในเรื่องการมีส่วน
ร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.55

ส่วนนักท่องเที่ยวเพศชายมีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.84 โดยสามารถเรียงระดับการมีส่วนร่วมตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้และการมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 2.10 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้และการมีส่วนร่วมโดยการแสดงความคิดเห็นที่โดยไม่กระทำความใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 1.94 การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 1.80 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.63

ตารางที่ 18 แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร
การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา อำเภอกาญจนดิษฐ์

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมือง พัทยา	เพศ			
	ชาย		หญิง	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดัง หรือควันดำเข้ามาใช้	1.94	1.00	1.93	1.03
2. การมีส่วนร่วมโดยการนำขยะที่เกิดจากการ ท่องเที่ยวมาทิ้งในภาชนะที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้	1.75	0.73	1.73	0.77
3. การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่ง ท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้	2.10	0.92	2.35	1.02
4. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เด็ด หรือถอน ทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่ง ท่องเที่ยว	1.76	0.92	1.70	1.04
5. การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว ไปเป็นของที่ระลึก	1.63	0.85	1.88	1.12

การมีส่วนร่วมของนักทอ้งเทียวในด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรการทอ้งเทียวในแหล่งทอ้งเทียวเมือง พัททยา	เพศ			
	ชาย		หญิง	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
6. การมีส่วนร่วม โดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลาย สิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งทอ้งเทียว	1.70	1.05	1.64	1.06
7. การมีส่วนร่วม โดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวน ผู้อื่นในขณะทอ้งเทียว	1.80	0.99	1.55	0.77
8. การมีส่วนร่วม โดยการแสดงความเคารพสถานที่ โดยไม่กระทำสิ่งใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและ ศีลธรรมอันดีงาม	1.94	0.86	1.81	0.87
9. โดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและ คำแนะนำในการรณรงค์รักษาความสะอาดของ แหล่งทอ้งเทียว	1.71	0.73	1.81	0.79
10. การมีส่วนร่วม โดยการชักชวนหรือแนะนำให้ ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่ง ทอ้งเทียว	2.10	0.76	2.24	0.98
รวม	1.843	0.881	1.864	0.945

3.2 อายุกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการทอ้งเทียว

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการทอ้งเทียวในแหล่ง
ทอ้งเทียวเมืองพัททยาของนักทอ้งเทียวจำแนกตามอายุไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่
ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน โดยกลุ่มที่มีช่วงอายุ 41-55 ปี จะมีค่าโดยรวมสูงกว่ากลุ่มช่วงอายุอื่นๆ คือ 1.98
กลุ่มช่วงอายุ 15-25 ปี และ 26-40 ปี ไม่แตกต่างกัน คือ 1.84 และ 1.89 ส่วนกลุ่มช่วงอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป
ไปมีน้อยที่สุด คือ 1.44 (ดูตารางที่ 19)

นักทอ้งเทียวในช่วงอายุ 41 - 55 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มี
ค่าเฉลี่ยรวม 1.98 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการ
ไม่ตัด/เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งทอ้งเทียว มีค่าเฉลี่ย 2.33 รองลงมา คือ
การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งทอ้งเทียวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ ค่าเฉลี่ย 2.22 การมี

ส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย 2.11 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการนำขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยวมาทิ้งในภาชนะที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.56

นักท่องเที่ยวในช่วงอายุ 15 - 25 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.84 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.29 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่นช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.16 การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำสิ่งใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม มีค่าเฉลี่ย 1.95 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เด็ด หรือถอนทำลาย ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากันคือ 1.59

นักท่องเที่ยวในช่วงอายุ 26 - 40 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.89 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.28 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ 2.21 การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ มีค่าเฉลี่ย 2.03 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.57

นักท่องเที่ยวในช่วงอายุ 55 ปีขึ้นไป มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยรวม 1.44 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก การมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 1.80 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการนำขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยวมาทิ้งในภาชนะที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้และการมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่นช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.20 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำสิ่งใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียง ศีลธรรมอันดีงามและโดยการ

ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและคำแนะนำในการรณรงค์รักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากันคือ 1.10

ตารางที่ 19 แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา	อายุ							
	15-25 ปี		26-40 ปี		41-55 ปี		55 ปีขึ้นไป	
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D
1. การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้	1.88	0.92	2.03	1.13	1.89	0.78	1.80	1.79
2. การมีส่วนร่วมโดยการนำขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยวมาทิ้งในภาชนะที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้	1.70	0.69	1.84	0.82	1.56	0.88	1.20	0.45
3. การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้	2.29	0.78	2.21	1.19	2.22	0.97	1.80	1.79
4. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เค็ด หรือ ดอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว	1.59	0.73	1.84	1.18	2.33	1.32	1.80	1.79
5. การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก	1.75	1.00	1.77	1.00	2.11	1.17	1.80	1.79
6. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว	1.59	0.96	1.73	1.11	1.89	1.34	1.80	1.79
7. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะที่ท่องเที่ยว	1.71	0.78	1.57	0.99	1.89	1.17	1.00	0.00
8. การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำความผิดที่เสื่อมเสียชื่อเสียง ศีลธรรมอันดีงาม	1.95	0.82	1.80	0.92	1.78	0.97	1.00	0.00

การมีส่วนร่วมของนักท่งเทียวในด้านกร อนุรักษ์ทรัพยากรการท่งเทียวในแหล่ง ท่งเทียวเมืองพัททยา	อายุ							
	15-25 ปี		26-40 ปี		41-55 ปี		55 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
9. โดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ และคำแนะนำในการรณรงค์รักษาความ สะอาดของแหล่งท่งเทียว	1.77	0.76	1.80	0.77	2.00	0.87	1.00	0.00
10. การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือ แนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและ ร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่งเทียว	2.16	0.95	2.28	0.80	2.11	0.93	1.20	0.45
รวม	1.84	0.84	1.89	0.99	1.98	1.04	1.44	0.99

3.3 สถานภาพกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่งเทียว

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่งเทียวในแหล่ง
ท่งเทียวเมืองพัททยาของนักท่งเทียวจำแนกตามสถานภาพโดยรวมไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยมี
ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยถึงระดับน้อยที่สุด โดยนักท่งเทียวที่มีสถานภาพสมรสจะมีระดับ
การมีส่วนร่วมสูงกว่านักท่งเทียวที่มีสถานภาพโสด และสถานภาพหย่าร้างน้อยที่สุด โดยนักท่งเทียว
มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม 1.92 (ดูตารางที่ 20)

นักท่งเทียวที่มีสถานภาพสมรส มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มี
ค่าเฉลี่ยรวม 1.92 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดย
การเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่งเทียวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.26 รองลงมาคือ การมี
ส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่งเทียว มี
ค่าเฉลี่ย 2.20 การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ มีค่าเฉลี่ย 2.05
สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะที่ท่งเทียว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.67

นักท่งเทียวที่มีสถานภาพโสด มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย
รวม 1.81 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะ
ในบริเวณแหล่งท่งเทียวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.26 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดย
การชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่งเทียว มีค่าเฉลี่ย 2.19
การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำสิ่งใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดี

งาม มีค่าเฉลี่ย 1.96 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย
เก้าอี้ ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.44

นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย
มีค่าเฉลี่ยรวม 1.92 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดย
การเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือ
ทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย เก้าอี้ ในแหล่งท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำ
ให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 1.50 รองลงมาคือ
การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ การมีส่วนร่วมโดย
การไม่ตัด/เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมโดย
การไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก
การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความ
เคารพสถานที่โดยไม่กระทำสิ่งใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม โดยการปฏิบัติตาม
กฎระเบียบข้อบังคับและคำแนะนำในการอนุรักษ์รักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน
คือ 1.25 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ มี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.00

ตารางที่ 20 แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่ง
ท่องเที่ยวเมืองพญา จันทกตามสถานภาพ

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยวเมืองพญา	สถานภาพ					
	โสด		สมรส		หย่าร้าง/หม้าย	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียง ดังหรือควั่นค้ำเข้ามาใช้	1.86	0.93	2.05	1.10	1.00	0.00
2. การมีส่วนร่วมโดยการนำขยะที่เกิดจากการ ท่องเที่ยวมาทิ้งในภาชนะที่เมืองพญาเตรียมไว้ ให้	1.74	0.66	1.75	0.85	1.25	0.50
3. การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณ แหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้	2.26	0.8	2.26	1.13	1.50	1.00
4. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เด็ด หรือถอน ทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่ง ท่องเที่ยว	1.56	0.67	1.92	1.22	1.25	0.50
5. การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่ง ท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก	1.66	0.81	1.92	1.21	1.25	0.50
6. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลาย สิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว	1.44	0.67	1.91	1.32	1.50	1.00
7. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวน ผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว	1.65	0.73	1.67	1.02	1.25	0.50
8. การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพ สถานที่โดยไม่กระทำความผิดที่เสื่อมเสียชื่อเสียง และศีลธรรมอันดีงาม	1.96	0.82	1.79	0.92	1.25	0.50
9. โดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและ คำแนะนำในการรณรงค์รักษาความสะอาดของ แหล่งท่องเที่ยว	1.80	0.73	1.76	0.81	1.25	0.50

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยวเมืองพัทยา	สถานภาพ					
	โสด		สมรส		หย่าร้าง/หม้าย	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10. การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำ ให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยว	2.19	0.96	2.20	0.5	1.50	1.00
รวม	1.81	0.78	1.92	1.01	1.30	0.60

3.4 วุฒិการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับน้อยและระดับน้อยที่สุด โดยนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาในระดับอาชีวศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลางสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.85 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรีโดยมีค่าเฉลี่ย 1.87 และ 1.79 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาและสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับการมีส่วนร่วมเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.60 (ดูตารางที่ 21)

นักท่องเที่ยวที่มีระดับวุฒิการศึกษาอาชีวศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.85 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้และการมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2.39 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำสิ่งใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม มีค่าเฉลี่ย 2.09 มีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 1.95 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.70

นักท่องเที่ยวที่มีระดับวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.87 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.23 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มี

ค่าเฉลี่ย 2.18 การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ มีค่าเฉลี่ย 2.15 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.64

นักท่องเที่ยวที่มีระดับวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.79 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ให้ มีค่าเฉลี่ย 2.24 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.02 การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย 1.96 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.42

นักท่องเที่ยวที่มีระดับวุฒิการศึกษาประถมศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.60 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.00 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะที่ท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำสิ่งใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม โดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและคำแนะนำในการรณรงค์รักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 1.50 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.00

นักท่องเที่ยวที่มีระดับวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.60 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 1.67 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ให้ มีค่าเฉลี่ย 1.56 การมีส่วนร่วมโดยการนำขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยวมาทิ้งในภาชนะที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้ มีค่าเฉลี่ย 1.44 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้

ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก การมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยค่าสุด 1.00

ตารางที่ 21 แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การมีส่วนร่วมของ นักท่องเที่ยวในด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยวเมืองพัทยา	วุฒิการศึกษา									
	ประถม ศึกษา		มัธยมศึกษา		อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า		สูงกว่า ปริญญาตรี	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การมีส่วนร่วมโดยการ ไม่นำพาหนะที่มีเสียงดัง หรือควั่นคำเข้ามาใช้	1.00	0.00	2.15	1.10	1.81	0.88	1.87	1.04	1.22	0.44
2. การมีส่วนร่วมโดยการ นำขยะที่เกิดจากการ ท่องเที่ยวมาทิ้งในภาชนะ ที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้	1.50	0.71	1.78	0.78	1.93	0.78	1.47	0.67	1.44	0.53
3. การมีส่วนร่วมโดยการ เก็บขยะในบริเวณแหล่ง ท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งใน ภาชนะที่จัดไว้	2.00	1.41	2.23	1.04	2.39	0.82	2.24	1.09	1.56	0.53
4. การมีส่วนร่วมโดยการ ไม่ตัด/เด็ด หรือถอน ทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่ง ท่องเที่ยว	1.50	0.71	1.75	1.01	1.77	0.85	1.76	1.17	1.11	0.33

การมีส่วนร่วมของ นักท่องเที่ยวในด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยวเมืองพัทยา	วุฒิการศึกษา									
	ประถม ศึกษา		มัธยมศึกษา		อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า		สูงกว่า ปริญญาตรี	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5. การมีส่วนร่วมโดยการ ไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ ทุกชนิดในแหล่ง ท่องเที่ยวไปเป็นของที่ ระลึก	1.50	0.70	1.70	1.04	1.88	0.91	1.96	1.19	1.00	0.00
6. การมีส่วนร่วมโดยการ ไม่ขีดเขียนหรือทำลาย สิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย เก้าอี้ ในแหล่งท่องเที่ยว	2.00	1.41	1.75	1.19	1.70	0.87	1.58	1.07	1.00	0.00
7. การมีส่วนร่วมโดยการ ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ในขณะที่ท่องเที่ยว	1.50	0.71	1.64	0.88	1.95	0.93	1.42	0.78	1.00	0.00
8. การมีส่วนร่วมโดยการ แสดงความเคารพสถานที่ โดยไม่กระทำสิ่งใดที่ เสื่อมเสียชื่อเสียงและ ศีลธรรมอันดีงาม	1.50	0.71	1.64	0.88	20.9	0.87	1.67	0.88	1.11	0.33
9. โดยการปฏิบัติตาม กฎระเบียบข้อบังคับและ คำแนะนำในการรณรงค์ รักษาความสะอาดของ แหล่งท่องเที่ยว	1.50	0.71	1.87	0.79	1.82	0.74	1.94	0.74	1.11	0.33

การมีส่วนร่วมของ นักท่องเที่ยวด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยวเมืองพัทยา	วุฒิการศึกษา									
	ประถม ศึกษา		มัธยมศึกษา		อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า		สูงกว่า ปริญญาตรี	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10. การมีส่วนร่วมโดย การชักชวนหรือแนะนำ ให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแล รักษาและร่วมกันอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยว	2.00	1.41	2.18	0.82	2.39	1.02	2.02	0.89	1.67	0.71
รวม	1.60	0.85	1.87	0.95	3.85	0.87	1.79	0.95	1.60	0.85

3.5 อาชีพกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยานักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ข้าราชการและอาชีพอื่นๆ ได้แก่ แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ 2.03 รองลงมาเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ/ค้าขาย มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม คือ 1.87 ส่วนน้อยที่สุดคือนักเรียน และพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมเท่ากัน คือ 1.76 โดยเรียงจากระดับการมีส่วนร่วมมากไปน้อยดังนี้ (ดูตารางที่ 22)

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 2.03 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว โดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและคำแนะนำในการรณรงค์รักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 2.25 รองลงมาก็คือ การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก และการมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ 2.00 การมีส่วนร่วมโดยการนำขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยวมาทิ้งในภาชนะที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะที่ท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำการใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ 1.75

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ รับจ้าง แม่บ้าน มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 2.03 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ และการมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่นช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 2.71 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.43 การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึกและการมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ 2.14 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.57

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพผู้ประกอบการธุรกิจ/ค้าขาย มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.87 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.34 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่นช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.21 การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้และการมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.03 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการนำขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยวมาทิ้งในภาชนะที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้และการมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำการใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 1.63

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.76 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.13 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่นช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.07 การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำการใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม มีค่าเฉลี่ย 1.94 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น

ในขณะที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.60

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.76 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.31 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่นช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.24 การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำความเสียหายต่อสิ่งมีชีวิตและศิลปกรรมอันดีงาม มีค่าเฉลี่ย 1.93 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.45

ตารางที่ 22 แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา อำเภอตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของ นักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา	อาชีพ									
	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ		พนักงาน บริษัทเอกชน		นักเรียน/ นักศึกษา		ผู้ประกอบการธุรกิจ/ ค้าขาย		อื่น ๆ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำ พาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำ เข้ามาใช้	2.00	0.82	1.85	1.20	1.91	0.87	2.03	1.17	2.71	1.38
2. การมีส่วนร่วมโดยการนำ ขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยวมา ทิ้งในภาชนะที่เมืองพัทยา เตรียมไว้ให้	1.75	0.96	1.76	0.81	1.76	0.70	1.63	0.75	1.71	0.76
3. การมีส่วนร่วมโดยการเก็บ ขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้	2.25	0.96	2.13	1.03	2.31	0.82	2.34	1.12	1.43	1.51

การมีส่วนร่วมของ นักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา	อาชีพ									
	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ		พนักงาน บริษัทเอกชน		นักเรียน/ นักศึกษา		ผู้ประกอบการธุรกิจ/ ค้าขาย		อื่น ๆ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ ตัด/เคঁด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่ง ท่องเที่ยว	2.25	0.96	1.63	0.92	1.61	0.65	2.03	1.40	2.00	1.53
5. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดใน แหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ ระลึก	2.00	0.82	1.80	1.03	1.63	0.83	1.89	1.24	2.14	1.46
6. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีด เขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่ง ท่องเที่ยว	2.00	0.82	1.03	1.45	0.68	1.84	1.48	2.14	1.57	0.79
7. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่ง เสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะ ท่องเที่ยว	1.75	0.96	1.60	0.89	1.66	0.69	1.76	1.15	1.57	0.79
8. การมีส่วนร่วมโดยการแสดง ความเคารพสถานที่โดยไม่ กระทำการใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียง และศีลธรรมอันดีงาม	1.75	0.96	1.94	0.91	1.93	0.82	1.63	0.82	1.71	0.95
9. โดยการปฏิบัติตาม กฎระเบียบข้อบังคับและ คำแนะนำในการรักษาความ สะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	2.25	0.96	1.75	0.79	1.82	0.74	1.68	0.70	1.71	0.95

การมีส่วนร่วมของ นักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา	อาชีพ									
	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ		พนักงาน บริษัทเอกชน		นักเรียน/ นักศึกษา		ผู้ประกอบการ/ ค้าขาย		อื่น ๆ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10. การมีส่วนร่วมโดยการ ชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกัน อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	2.25	0.96	2.07	0.83	2.24	1.05	2.21	0.70	2.71	0.95
รวม	2.03	0.92	1.76	0.99	1.76	0.90	1.87	1.12	2.03	0.92

3.6 ระดับรายได้กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมือง พัทยา

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่ง
ท่องเที่ยวเมืองพัทยาของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับรายได้ ไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีระดับการมี
ส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยนักท่องเที่ยวที่มีระดับรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาทและระดับรายได้ 5,000
- 9,999 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับรายได้อื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม
1.91 รองลงมาคือนักท่องเที่ยวที่มีระดับรายได้ 10,000 - 19,999 บาท มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม 1.78
และนักท่องเที่ยวที่มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ นักท่องเที่ยวที่มีระดับรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป
มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม 1.28 (ดูตารางที่ 23)

นักท่องเที่ยวที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับ
น้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.91 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วม
โดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.34 รองลงมาคือ การมี
ส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มี
ค่าเฉลี่ย 2.32 การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำความเสียหายต่อสิ่งมีชีวิต
และศิลปกรรมอันดีงาม มีค่าเฉลี่ย 1.99 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีดเขียนหรือทำลาย
สิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย แก้ว ไม้ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.58

นักท่องเที่ยวที่มีระดับรายได้ 5,000 – 9,999 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.91 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.42 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่นช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.19 การมีส่วนร่วมโดยการแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำการใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม มีค่าเฉลี่ย 1.90 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.90

นักท่องเที่ยวที่มีระดับรายได้ 10,000 - 19,999 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.78 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ มีค่าเฉลี่ย 2.26 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่นช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.04 การมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 1.78 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.43

นักท่องเที่ยวที่มีระดับรายได้ 20,000 ขึ้นไป มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวม 1.28 โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้และการมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 1.50 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ย 1.42 โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและคำแนะนำในการรณรงค์รักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 1.33 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด = 1.00

ตารางที่ 23 แสดงการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวใน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมือง พัทยา	รายได้ต่อเดือน							
	ต่ำกว่า 5,000 บาท		5,000 – 9,999 บาท		10,000 – 19,999 บาท		สูงกว่า 20,000 บาท	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำ พาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้า มาใช้	1.97	0.95	1.87	0.96	2.26	1.48	1.50	0.67
2. การมีส่วนร่วมโดยการนำขยะที่ เกิดจากการท่องเที่ยวมาทิ้งใน ภาชนะที่เมืองพัทยาเตรียมไว้ให้	1.87	0.74	1.71	0.71	1.70	0.70	1.17	0.34
3. การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้ง ในภาชนะที่จัดไว้	2.34	0.93	2.42	0.96	1.70	1.02	1.42	0.67
4. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ตัด/ เค็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว	1.78	0.87	1.70	1.09	1.78	1.09	1.33	0.65
5. การมีส่วนร่วมโดยการไม่เก็บเอา สิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือ สัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไป เป็นของที่ระลึก	1.76	0.91	1.88	1.16	1.78	1.00	1.08	0.29
6. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ขีด เขียนหรือทำลายสิ่งของต่างๆ เช่น ป้าย เก้าอี้ ในแหล่งท่องเที่ยว	1.58	0.81	1.79	1.26	1.74	1.18	1.17	0.39
7. การมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่ง เสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะ ท่องเที่ยว	1.62	0.69	1.83	1.05	1.43	0.79	1.00	0.00

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวใน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมือง พัทยา	รายได้ต่อเดือน							
	ต่ำกว่า 5,000 บาท		5,000 – 9,999 บาท		10,000 – 19,999 บาท		สูงกว่า 20,000 บาท	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
8. การมีส่วนร่วมโดยการแสดง ความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำ สิ่งใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและ ศีลธรรมอันดีงาม	1.99	0.86	1.90	0.82	1.65	0.83	1.25	0.62
9. โดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและคำแนะนำในการ รณรงค์รักษาความสะอาดของ แหล่งท่องเที่ยว	1.82	0.75	1.80	0.79	1.70	0.70	1.33	0.65
10. การมีส่วนร่วมโดยการชักชวน หรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแล รักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยว	2.32	0.99	2.19	0.78	2.04	0.88	1.50	0.80
รวม	1.91	0.828	1.91	0.96	1.78	0.918	1.28	0.51

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา ไว้หลายเรื่องดังนี้

1. ควรมีการจัดระเบียบการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาในด้านต่าง ๆ เช่น การลดมลพิษ การจัดระเบียบร้านค้าในบริเวณพื้นที่ท่องเที่ยว เพื่อให้เมืองพัทยามีความสะอาดและมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
2. ควรมีการจัดระเบียบทางด้านเรือบริการต่าง ๆ เนื่องจากเรือมีปริมาณมากทำให้พื้นที่ในการเล่นน้ำมีน้อยลง ประกอบกับการเล่นเรือและจอดบริเวณน้ำทะเลใกล้ ๆ ชายหาดทำให้มีกลิ่นน้ำมันส่งกลิ่นรบกวนการพักผ่อนและบดบังทัศนียภาพทางทะเลของนักท่องเที่ยว
3. ควรเพิ่มสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ให้มากขึ้น เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ในจุดต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวในการทิ้งขยะ และเพิ่มปริมาณภาชนะในการทิ้งขยะให้มีปริมาณเพียงพอกับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
4. ควรมีการปลูกจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวให้ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักท่องเที่ยว
5. ควรมีการรณรงค์อย่างจริงจังในการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การออกกฎหมายของเทศบาลเมืองพัทยอย่างเข้มงวด หรือการออกกฎหมายลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวด
6. ควรมีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมในการทำความสะอาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยวของเมืองให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น
7. เมืองพัทยาคควรมีแนวทางในรณรงค์ให้มีการลดการใช้ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวให้น้อยลง

วิเคราะห์ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา โดยพิจารณาผลการศึกษาดังนี้มีผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับวุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยภาพรวมแล้ว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ระหว่างลำดับระดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย จะพบว่า การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.25 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.18 การมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้ มีค่าเฉลี่ย 1.93 สำหรับในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 1.65 เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวและพักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาแบบมาเช้าและเย็นกลับ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวไม่ใช่คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่มีผลกระทบใด ๆ จากแหล่งท่องเที่ยวจึงไม่ก่อให้เกิดความผูกพันที่จะรักและหวงแหนทรัพยากรในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว นั้น ซึ่งสอดคล้องกับสถาพร อิทธิพงษ์ (2536, หน้า 127) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ศึกษากรณีเฉพาะ อำเภอท่าใหม่ และกิ่งอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลซึ่งอาศัยอยู่ในท้องถิ่นเป็นระยะเวลา 51-60 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าคณะกรรมการสภาตำบลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเป็นระยะเวลา 31-50 ปี และ 10-30 ปี ตามลำดับ และสอดคล้องกับปองจิต แจ่มจรัส (2528, หน้า 139) ได้ทำการศึกษาเรื่องค่านิยมของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณสถานที่ตากอากาศชะอำ ได้พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ในจังหวัดเพชรบุรี จะมีค่านิยมในการอนุรักษ์สูงกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ เมื่อพิจารณาตามปัจจัยตัวแปรพบว่า

1. ปัจจัยเพศ

นักท่องเที่ยวทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา โดยมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย แสดงว่าปัจจัยเพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิบูลย์ ไชยคุณ (2545, หน้า 79) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมประชาชนใน

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบบ - สียัด ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบบสียัด (1), (2) พบว่าปัจจัยทางด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจินต์ คาวีระกุล (2527: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดดีเด่น ระดับจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี 2527 พบว่า เพศไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน

2. ปัจจัยอายุ

นักท่องเที่ยวในทุกช่วงอายุ โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทธา โดยมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย แสดงว่าปัจจัยอายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ธิดา แสงจันทร์ (2545, หน้า 53) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับอำเภอ (กพสอ.) ในการรักษาสิ่งแวดล้อม พบว่า คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับอำเภอที่มีอายุแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีปริญญา รูปกระจ่าง (2529, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบทของพัฒนากร

3. ปัจจัยสถานภาพ

นักท่องเที่ยวทั้งสถานภาพโสด สถานภาพสมรสและสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทธา โดยมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย แสดงว่าปัจจัยเพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิบูลย์ ไชยคุณ (2545, หน้า 79) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบบ - สียัด ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบบสียัด (1), (2) พบว่าปัจจัยทางด้านสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา ทองสังวรณ์ (2540, หน้า 150) ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น จังหวัดอุดร พบว่า ความพร้อมด้านเจตคติต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพ

4. ปัจจัยระดับวุฒิการศึกษา

นักท่องเที่ยวนั้นในทุกระดับวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนั้นในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา โดยมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย แสดงว่าปัจจัยวุฒิการศึกษาไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลรัตน์ ศรีสิงห์ (2538, หน้า 293) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีกาญจนบุรี พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีและสอดคล้องพิมพ์ธิดา แสงจันทร์ (2545, หน้า 53) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับอำเภอในการรักษาสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณีจังหวัดระยอง พบว่า คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับอำเภอที่มีการศึกษาแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

5. ปัจจัยอาชีพ

นักท่องเที่ยวนั้นในทุกอาชีพ โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนั้นในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา โดยมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากนักท่องเที่ยวนั้นที่เดินทางมาเที่ยวในเมืองพัทยากว่าครึ่งไม่ได้เป็นผู้ที่มีอาชีพผูกพันเกี่ยวกับป่า เช่น เกษตรกร ฉะนั้นในการศึกษานี้ปัจจัยทางด้านอาชีพจึงมีผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวนั้นในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยภรณ์ ดาวสุวรรณ (2533, หน้า 64) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพสวนผัก มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่น ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาพร อิทธิพงษ์ (2536, หน้า 169) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในจังหวัดจันทบุรี พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

6. ปัจจัยระดับรายได้

นักท่องเที่ยวนั้นในระดับรายได้ โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนั้นในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา โดยมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย แสดงว่าปัจจัยเพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช วรรณิ (2546, หน้า 56) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนั้นที่มี

ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน พบว่าปัจจัยด้านรายได้/เดือน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน

จากผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยเพศ อายุ สถานภาพ ระดับวุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีผลกับระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชื่นใจ บุชาธรรม (2542, หน้า 104-105) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว บริเวณชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และความรู้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการท่องเที่ยวและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว ระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา และข้อเสนอแนะ ประชากรที่ศึกษาได้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา จำนวน 200 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ผลการศึกษาสรุปดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับวุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งสามารถที่จะสรุปได้ดังต่อไปนี้

การศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวไทยที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.5 นักท่องเที่ยวไทยที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.5 สำหรับสถานภาพของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 50 ในเรื่องระดับวุฒิการศึกษาพบว่า มีระดับวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.5 โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 42 ในเรื่องรายได้พบว่า มีรายได้ต่อเดือน 5,000 - 9,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 58

2. ลักษณะพฤติกรรมในการท่องเที่ยวและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาเพื่อเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อน/ทัศนศึกษา คิดเป็นร้อยละ 89.5 โดยมักจะเดินทางมากับครอบครัว/ญาติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 สำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 55.5 และนิยมที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวแบบเข้ามาเย็นกลับ คิดเป็นร้อยละ 56.0 กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำขณะมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาส่วนใหญ่ คือ การเล่นน้ำทะเลหรือพักผ่อนบริเวณชายหาด คิดเป็นร้อยละ 58.0 นักท่องเที่ยว

ที่เดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาส่วนใหญ่เคยได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติจากสื่อวิทยุ/โทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 และมีความสนใจรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.0 ก่อนที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในเมืองพัทยานักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยานอกจากวิทยุ/โทรทัศน์/หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 59.0 ขณะที่อยู่ในเมืองพัทยานักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองจากป้ายหรือบอร์ดประชาสัมพันธ์ของเมืองพัทยา คิดเป็นร้อยละ 35.0 ในด้านระดับความประทับใจพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยานักคิดเป็นร้อยละ 38.0

3. ระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยในเรื่องที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมโดยการเก็บขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้ คิดเป็นร้อยละ 2.25 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมโดยการชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 2.18 และมีส่วนร่วมโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือควันดำเข้ามาใช้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.93

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา ไว้หลายเรื่องโดยสรุปเป็นด้านๆ ดังนี้

1. ในด้านการจัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าควรมีการจัดระเบียบการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาในด้านต่าง ๆ เช่น การลดมลภาวะ การจัดระเบียบร้านค้าในบริเวณพื้นที่ท่องเที่ยว การจัดระเบียบทางด้านเรือบริการต่าง ๆ เนื่องจากเรือมีปริมาณมากทำให้พื้นที่ในการเล่นน้ำมีน้อยลง ประกอบกับการเล่นเรือและจอบบริเวณน้ำทะเลใกล้ ๆ ชายหาดทำให้มีกลิ่นน้ำมันส่งกลิ่นรบกวนการพักผ่อนและบดบังทัศนียภาพทางทะเลของนักท่องเที่ยว เพื่อให้เมืองพัทยานีความสะอาดและมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

2. ในด้านการรณรงค์เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า เมืองพัทยานีควรมีการรณรงค์อย่างจริงจังในการพัฒนาและอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อม เช่น การออกกฎหมายของเทศบาลเมืองพัทยาอย่างเข้มงวด หรือการออกกฎหมายลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวด การส่งเสริมให้มีกิจกรรมในการทำความสะอาดตามบริเวณแหล่งท่องเที่ยว การปลูกจิตสำนึกของคนใจห้องถิ่นให้ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักท่องเที่ยวและการรณรงค์ให้มีการลดการใช้ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวให้น้อยลง

3. ในด้านการประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมือง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเมืองพัทยามีการเพิ่มสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ให้มากขึ้นเช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ในจุดต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวในการทิ้งขยะและเพิ่มปริมาณภาชนะในการทิ้งขยะให้มีปริมาณเพียงพอกับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

อภิปรายผล

การศึกษาการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเมืองพัทยา 200 คน พบว่า นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยายู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาในลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคามมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา ดังนี้

1. ปัจจัยเพศ นักท่องเที่ยวทั้งเพศชายและเพศหญิง จะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิบูลย์ไชยคุณ (2545, หน้า79) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบบ - สียัด ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบบ สียัด (1), (2) พบว่าปัจจัยทางด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจินต์ ดาววีระกุล (2527, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดดีเด่น ระดับจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี 2527 พบว่า เพศไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน

2. ปัจจัยอายุ นักท่องเที่ยวที่มีระดับช่วงอายุแตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ริดา

แสงจันทร์ (2545, หน้า 53) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับอำเภอ (กพสอ.) ในการรักษาสีงแวดล้อม พบว่า คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับอำเภอที่มีอายุแตกต่างกันจะมี ส่วนร่วมในการรักษาสีงแวดล้อมไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีปริณญา รูปกระจ่าง (2529, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สีงแวดล้อมในชนบท พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สีงแวดล้อมในชนบทของพัฒนากร

3. ปัจจัยสถานภาพ นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ทั้งสถานภาพโสด สถานภาพ สมรสและสถานภาพหย่าร้าง/หม้ายจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิบูลย์ ไชยคุณ (2545, หน้า 79) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแคว ระบบ - สีด ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบบสีด (1), (2) พบว่า ปัจจัยทางด้านสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา ทองสังวรณ (2540, หน้า 150) ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น จังหวัด อุดร พบว่า ความพร้อมด้านเจตคติต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพ

4. ปัจจัยระดับวุฒิการศึกษา นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วิมลรัตน์ ศรีสิงห์ (2538, หน้า 293) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีกาญจนบุรี พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีและสอดคล้องพิมพ์ธิดา แสงจันทร์ (2545, หน้า 53) ได้ ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับอำเภอในการรักษาสีงแวดล้อม ศึกษากรณี จังหวัดระยอง พบว่า คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับอำเภอที่มีการศึกษาแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมใน การรักษาสีงแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

5. ปัจจัยอาชีพ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา เที่ยวในเมืองพัทยากว่าครึ่งไม่ได้เป็นผู้ที่มีอาชีพผูกพันเกี่ยวกับป่า เช่น เกษตรกร ฉะนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ปัจจัยทางด้านอาชีพจึงมีผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยภรณ์ ดาวสุวรรณ (2533, หน้า 64) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพสวนผัก มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่น ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาพร อิทธิพงษ์ (2536, หน้า 169) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในจังหวัดจันทบุรี พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

6. ปัจจัยระดับรายได้ นักท่องเที่ยวที่มีระดับรายได้แตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช วรรณิ (2546, หน้า 56) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน พบว่าปัจจัยด้านรายได้/เดือน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน

การที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเมืองพัทยามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยาอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ใช่คนในพื้นที่ ไม่ใช่กลุ่มบุคคลที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยว จึงไม่ก่อให้เกิดความผูกพันและห่วงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในเมืองพัทยา ซึ่งสอดคล้องกับปองจิต แจ่มจำรัส (2528, หน้า 139) ได้ทำการศึกษาเรื่องค่านิยมของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณสถานที่ตากอากาศชะอำได้พบว่าประชาชนในท้องถิ่นมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี จะมีค่านิยมในการอนุรักษ์สูงกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังเห็นว่าปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นปัญหาที่อยู่ไกลตัวจึงทำให้นักท่องเที่ยวรับทราบข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ ที่เมืองพัทยาได้จัดทำขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างผ่าน ๆ ไม่ได้นำมาวิเคราะห์กับปัญหาใกล้ตัว ความจริงจึงที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์จึงไม่มากเท่าที่ควร จึงควรเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนทั่วไป นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวมทั้งผู้ประกอบการทั้งหลาย ที่จะรักษาให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถดำรงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ยังคงความสวยงามและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติตลอดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงจิตต์ ปิ่นทอง (2546, หน้า 43) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี ในอภิปรายผลของงานวิจัยกล่าวว่า การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของชายหาดบางแสนนอกเหนือจากหน่วยงานของภาครัฐแล้วประชาชนที่อยู่

โดยรอบของสถานที่ที่อาศัยทำมาหากิน หรือ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว ต้องมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรักษาชายหาดไม่ว่าจะเป็นด้านการรักษาความสะอาด และด้านอื่น ๆ ที่จะกระทำได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เมืองพัทยา ควรกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยว โดยจัดการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรับทราบเกี่ยวกับสภาพพื้นที่และธรรมชาติของความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ควรณรงค์ขอความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

2. เนื่องจากนักท่องเที่ยวยังมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมืองพัทยาจึงควรกำหนดนโยบายให้จัดเงินและจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมให้ทั้งนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการต่างๆ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาได้ตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและปลูกฝังจิตสำนึกการมีส่วนร่วมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในทุกๆ ด้าน

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (สิ่งแวดล้อมศึกษา) แก่ประชาชนองค์กรประชาชนและหน่วยงานภาคเอกชนต่างๆ โดยการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในทุกด้านโดยใช้สื่อต่างๆ ที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและเข้าใจถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

4. ผู้บริหารของเมืองพัทยาควรมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจน โดยการให้มืองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งดูแลปกป้องแหล่งท่องเที่ยวกันเอง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นรักและหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่นให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ทุกระดับในการปลูกฝังเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อเป็นแบบอย่างและช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเมืองพัทยาในฐานะเป็นทรัพยากรท้องถิ่นอันมีค่า

2. ควรได้มีการประชาสัมพันธ์ในด้านการดำเนินงานการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และการดูแลรักษาทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปทราบ

3. ควรมีการจัดอบรม สัมมนาด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในเมืองพัทยาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำเพื่อนำเสนอข้อมูลมาสรุป และดำเนินการตามข้อเสนอแนะ โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม

4. ควรมีการกำหนดกฎระเบียบ และบทลงโทษใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อเป็นแนวทางให้นักท่องเที่ยวได้ยึดถือปฏิบัติอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ศึกษาถึงความตระหนักและพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของคนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้มองเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อจัดการท่องเที่ยวของชุมชนโดยชุมชน

บรรณานุกรม

- ชื่นใจ บุชาธรรม.(2542).การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณรงค์ฤทธิ์ หวังพัฒนาพาณิชย์. (2546). พฤติกรรมและความพึงพอใจการท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวไทย กรณีศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการตลาด, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงนุช วรรณิ. (2546).การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน จังหวัดชลบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญา, มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิวัตติ เรื่องพานิช. (2537).การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รั้วสีเขียว
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง. เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์.
- บุญลือ คชเสนีย์. (2532).ความรู้และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล ศึกษาเฉพาะกรณีเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรีชาต ห่วงศรี. (2545). การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา นโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิบูลย์ ไชยคุณ. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบบ - สียัด ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบบสียัด (1) (2). วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิสิษฐ์ บุญชัย. (2528). การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรรมการสภาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา สิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545). การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

รัชนิย์ ศรีศักดิ์. (2538). การรับสารนิเทศจากสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของประชาชนชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ในเขตจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

วันพร จันทร์เวโรจน์. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม) ในการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณี กพสม. ในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลของอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขา นโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิบูลย์ สุรินทร์ธรรม. (2538). ความตระหนักและพฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมืองลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิมลรัตน์ ศรีสิงห์. (2538). การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วัลย์ภรณ์ ดาวสุวรรณ. (2533). การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุน ทะเล. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรีปริญญา รูปกระจ่าง. (2527). การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมในชนบท. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุริยา ยี่จุ่น. (2534). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระบบป่าชุมชน ศึกษา เฉพาะกรณี ตำบลศรีละกอ อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาสังแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สถาพร อธิพิงษ์. (2536). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ศึกษากรณีอำเภอ
ท่าใหม่ กิ่งอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุจินต์ ดาววีรกุล. (2527). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหิดล.

อุดม เข้มชื่นพงศ์. (2537). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์แหล่งน้ำแม่ น้ำท่า
จีน ศึกษาเฉพาะกรณีแม่น้ำท่าจีน เขตอำเภอนครไชยศรี จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ภูมิหลังเมืองพัทธยา

คำขวัญเมืองพัทธยา

“เมืองท่องเที่ยวทันสมัย หลากหลายอารยธรรม ชื่นถ้ำเสียงดนตรี ประเพณีวันไหล มากมายการกีฬา”

ตราสัญลักษณ์เมืองพัทธยา

คำว่า “พัทธยา” มีประวัติศาสตร์เล่ากันว่า เมื่อ พ.ศ. 2310 ก่อนที่จะเสียกรุงแก่พม่า 3 เดือน พระยาตาก (สิน) ซึ่งขณะนั้นเป็นพระยากำแพงเพชร เห็นว่าถ้ากรุงศรีอยุธยาต่อสู้กับพม่าอยู่อย่างอ่อนแอเช่นนั้น จะต้องเสียกรุงเป็นมัน จึงคิดหนีไปตั้งตัวใหม่หาสมัครพรรคพวกได้ประมาณ 500 คน ยกออกจากค่ายวันพิชัย มุ่งไปทางตะวันออกเฉียงใต้และได้รับกับพม่าที่ยกติดตามไปถึง 4 ครั้ง จนกระทั่งได้เกิณฑ์พลั้งหน้าไปแขวงเมืองชลบุรี พระยาตากไปพักทัพที่บริเวณหน้าวัดใหญ่อินทาราม (ปัจจุบัน) และจึงเคลื่อนทัพมุ่งไปยังจันทบุรี ระหว่างทางได้พักทัพที่บ้านหนองไผ่ (ซึ่งอยู่ด้านหลังสถานีตำรวจภูธรตำบลพัทธยา ริมถนนสุขุมวิทปัจจุบัน) ตำบลนาเกลือแขวงบางละมุง พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาเล่ม 2 กล่าวไว้ว่า “ขณะนี้นายกลมเป็นนายชุมนุม” คุณไพร่พลอยู่ที่นั่น คอยสกัดจะต่อรองและพระยากำแพงเพชรขึ้นขี่ช้างพลายถือปืนนกสับรางแดง พร้อมด้วยพลทหารแห่แควดล้อมหน้าหลังตรงเข้าไปในระหว่างพวกพลนายกลมซึ่งมาสถักค้อยู่ นั้น ด้วยเดชบารมีบันดาลให้นายกลมเกรงกลัวเดชาอานุภาพวางอาวุธเสียสิ้นพวกพลทัพเข้าอ่อนน้อม เป็นข้า และนำทัพไปหยุดประทับ ๆ ที่มีหนองน้ำ.....

ครั้นรุ่งขึ้นวันอังคาร แรม 6 ค่ำเดือนยี่ นายกลมจึงนำไพร่พลหมื่นหนึ่งนำทัพไปถึงตำบลแห่ง

หนึ่ง หยุดพักแรมเสียคืนหนึ่ง รุ่งขึ้นเดินทัพมาถึงจอมเทียนและทุ่งไก่อเคี้ย สัตหีบ หยุดพักแรมแห่งละคืน ต่อมาตำบลแห่งนั้นชาวบ้านเรียกว่า “ทัพพระยา” และต่อมาเรียกใหม่เป็น “พัทธยา” มีทั้งตัว ท. ทหาร และตัว ธ. ธง เนื่องจากเห็นว่าตรงที่บริเวณพระยาตากมาตั้งทัพนั้นทำเลดี มีลมทะเลชื่อลมพัทธยา คือลมที่พัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ในต้นฤดูฝนจึงเรียกสถานที่แห่งนี้ว่า “หมู่บ้านพัทธยา” ต่อมา ปัจจุบันได้เขียนใหม่เป็น “พัทธยา”

เหตุการณ์สำคัญของเมืองพัทธยาได้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2502 เมื่อมีรถบรรทุกขนาดใหญ่ของทหารอเมริกันประมาณ 4-5 คัน ได้บรรทุกทหารเต็มคันรถ ประมาณกันละ 100 คน จากนครราชสีมา ซึ่งมีฐานทัพของอเมริกันอยู่ที่นั่นมาที่หาดพัทธยา และเข้าบ้านตากอากาศของพระยาสุนทรพักอยู่เป็นประจำ บ้านดังกล่าวอยู่ทางตอนใต้ของหาดพัทธยา โดยผลัดกันพักผ่อนเป็นงวด ๆ ละ 1 สัปดาห์ และพักอยู่ที่บ้านพักดังกล่าว ด้วยพฤติการณ์เช่นนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการมาท่องเที่ยวพัทธยา และต่อมาพัทธยาได้เปลี่ยนจากหมู่บ้านชายทะเลที่สงบมาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศที่ทันสมัยดังที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน

ก่อนเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2521 พัทธยามีฐานะเป็นสุขาภิบาลนาเกลือ ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2499 มีพื้นที่เฉพาะตำบลนาเกลือ ต่อมาได้ขยายเขตไปถึงพัทธยาได้ เมื่อปี พ.ศ. 2507 มีพื้นที่ในการปกครองดูแลประมาณ 22.2 ตารางกิโลเมตร แต่เนื่องจากพัทธยาได้เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ หน่วยการปกครองที่เป็นสุขาภิบาลอยู่เดิมไม่อาจจะบริหารงานและให้บริการได้ทันกับความเจริญอย่างรวดเร็วได้รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการเมืองพัทธยา พ.ศ. 2521 ขึ้น ด้วยผลแห่งพระราชบัญญัตินี้ จึงได้ยุบสุขาภิบาลนาเกลือและได้จัดตั้งเมืองพัทธยาเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521 เป็นรูปการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (City manager) ผู้จัดการเมืองและให้เมืองพัทธยามีฐานะเทียบเท่าเทศบาลนคร จวบจนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีผลบังคับใช้โดยกำหนดผู้บริหารท้องถิ่นและสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง จึงยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทธยา พ.ศ. 2521 และตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทธยา พ.ศ. 2542 บังคับใช้มีผลตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542

ที่ตั้ง

เมืองพัทธยาอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 147 กิโลเมตร อยู่ในท้องที่อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยมีพื้นที่คลุม 4 ตำบล คือ ตำบลนาเกลือ ตำบลหนองปรือ บางส่วนของตำบลห้วยใหญ่และบางส่วนของตำบลหนองปลาไหล ทั้งนี้ยังครอบคลุม ถึงเกาะล้าน เกาะครก เกาะสากด้วย

อาณาเขต

ทิศเหนือ	เริ่มจาแนวคลองกระทิงลาย
ทิศตะวันออก	ขนานกับถนนสุขุมวิท (ห่างไปทางทิศตะวันออก 900 เมตร)
ทิศใต้	จดเขตพื้นที่ตำบลห้วยใหญ่
ทิศตะวันตก	ขนานกับแนวฝั่งทะเล
พื้นที่	

พัทยามีพื้นที่ทั้งหมด 208.1 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นดิน 53.44 ตารางกิโลเมตร พื้นที่น้ำ 154.66 ตารางกิโลเมตร พื้นที่เกาะล้าน 4.07 ตารางกิโลเมตร และมีชายหาดยาวประมาณ 15 กิโลเมตร

ภูมิอากาศ

อากาศโดยทั่วไปสบาย เหมาะสำหรับเป็นสถานที่ตากอากาศในฤดูหนาวไม่หนาวมาก อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ระดับ 24 องศาเซลเซียส ปริมาณฝนตกเฉลี่ยประมาณ 1,500 มิลลิเมตรต่อปี ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม

ศักยภาพของเมืองพัทยา

เมืองพัทยานับได้ว่าเป็นเมืองที่มีคุณลักษณะพิเศษที่มีความแตกต่างไปจากเมืองอื่นๆ ในหลายด้าน ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบของเมืองในอันที่จะเอื้อประโยชน์ ต่อการนำไปใช้เป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการบริหาร ซึ่งจุดเด่นอันเป็นข้อได้เปรียบของเมืองหรือศักยภาพของเมืองพัทยา พอดีสรุปได้ดังนี้

1. เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยมีแนวชายหาดที่ใช้เป็นสถานที่ตากอากาศยาวติดต่อกันถึง 15 กิโลเมตร
2. เป็นเมืองศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจ การธนาคาร ธุรกิจบริการและพาณิชยกรรมระดับภาค
3. เป็นศูนย์กลางการบริการ และท่องเที่ยวสำหรับโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard)
4. เป็นเมืองศูนย์กลางทางการคมนาคมและโทรคมนาคมระดับภาค
5. เป็นเมืองศูนย์กลางทางการศึกษาทุกระดับ
6. เป็นเมืองที่มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่สมบูรณ์แบบอันเอื้อประโยชน์ต่อการผลิต การลงทุน และการท่องเที่ยว ของท้องถิ่น
7. เป็นเมืองที่มีระบบการบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ
8. เป็นเมืองที่มีรูปแบบและระบบการปกครองที่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนอย่าง

ชัดเจน

9. เมืองที่เป็นศูนย์การกีฬาและศูนย์การแข่งขันกีฬาทางน้ำทั้งในระดับประเทศและระดับโลก

เมืองพัทยาคือแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่มีชื่อเสียงทางทะเลแห่งหนึ่งของประเทศ ซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จนได้รับการกำหนดให้เป็นเมืองที่อยู่ในเขตพื้นที่การพัฒนาตามโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ ได้แก่ ชายหาดที่เป็นหาดทรายเป็นแนวยาวต่อเนื่องกันถึง 15 กม. แสงแดดที่เหมาะสมต่อการอาบแดดรวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น น้ำทะเลใส เกาะ ภูเขา ลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม การคมนาคมสะดวก มีสถานบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกไว้สนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบ จึงนับได้ว่าเมืองพัทยามีความเหมาะสมต่อการเป็นเมืองท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญในเขตเมืองพัทยาและใกล้เคียง

สถิติการท่องเที่ยวพัทยายปี พ.ศ. 2546

จากสถิติการท่องเที่ยวพัทยายปี พ.ศ. 2546	
ผู้มาเยี่ยมเยือนพัทยา จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ นักท่องเที่ยว และนักทัศนาจร	
พัทยามีผู้มาเยี่ยมเยือน	
มีจำนวนทั้งสิ้น 4,253,474 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 0.23	
นักท่องเที่ยว	
มีจำนวนทั้งสิ้น 3,936,618 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 1.19	
นักทัศนาจร	
มีจำนวนทั้งสิ้น 316,856 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 7.81	

ที่มา : <http://www.pattayacityhall.go.th/start/service.htm>

ผู้เยี่ยมเยือนร้อยละ 61.48 จะเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวนี้โดย รถส่วนตัว รองลงมาคือ รถ

โดยสารประจำทาง และเครื่องบิน ส่วนที่พักค้างคืนของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะพักที่โรงแรม คิดเป็นร้อยละ 92.66 รองลงมา คือ บ้านญาติหรือเพื่อน และบ้านพักรับรองตามลำดับ

การบริหารราชการเมืองพัทยา

เมืองพัทยาเป็นหน่วยการบริหารราชการท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2521 แต่ปัจจุบันเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542 ขึ้นแทนและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ซึ่งการบริหารเมืองพัทยาประกอบด้วยสภาเมืองพัทยา และนายกเมืองพัทยา

สภาเมืองพัทยา

สภาเมืองพัทยา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 24 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

นายกเมืองพัทยา

ให้เมืองพัทยานิมนักเมืองพัทยา 1 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยานิมนักเมืองพัทยาให้กระทำโดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ นายกเมืองพัทยานิมนักเมืองพัทยาในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ เมื่อนายกเมืองพัทยานอกจากตำแหน่ง ให้จัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ให้มีการมอบหมายงานในหน้าที่นายกเมืองพัทยานภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้มีการประกาศผลการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา ซึ่งนายกเมืองพัทยานมีอำนาจควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเมืองพัทยาและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเมืองพัทยาและลูกจ้างเมืองพัทยา

นายกเมืองพัทยานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเมืองพัทยา ให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบัญญัติ และนโยบาย
2. ตั้ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเมืองพัทยา
3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษา
4. วางระเบียบเพื่อให้งานของเมืองพัทยาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของนายกเมืองพัทยาหรือนายกเทศมนตรี

หรือคณะเทศมนตรี

นายกเมืองพัทยาอาจแต่งตั้งรองนายกเมืองพัทยานำจำนวนไม่เกิน 4 คน ซึ่งมีใช้สมาชิกเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเมืองพัทยาคตามที่นายกเมืองพัทยามอบหมาย

ปลัดเมืองพัทยา

เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเมืองพัทยาและลูกจ้างเมืองพัทยารองจากนายกเมืองพัทยา และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเมืองพัทยา ให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่นายกเมืองพัทยามอบหมาย

อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมาย เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตเมืองพัทยาในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การรักษาความสงบเรียบร้อย
2. การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
3. การคุ้มครองและดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
4. การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
5. การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
6. การจัดการจราจร
7. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
8. การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการบำบัดน้ำเสีย
9. การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดรถ
10. การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
11. การควบคุมอนามัยและความปลอดภัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น
12. การควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว
13. การบำรุงรักษาศิลปะ จารึกประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
14. อำนาจหน้าที่อื่นตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว
ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา “การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพัทยา” เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบสารนิพนธ์ ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตรงตามความเป็นจริง โดยแบบสอบถามนี้มี 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมในการท่องเที่ยวและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวน

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในเมืองพัทยา

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะด้านการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าคำตอบที่เป็นความจริงเพียงข้อเดียว

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุ

( ) 15 – 25 ปี

( ) 26 – 40 ปี

( ) 41 – 55 ปี

( ) 55 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพของท่านขณะนี้

( ) โสด

( ) สมรส

( ) หย่าร้าง / หม้าย

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

4. วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ท่านเคยได้รับ

( ) ประถมศึกษา

( ) มัธยมศึกษา

( ) อาชีวศึกษา

( ) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

( ) สูงกว่าปริญญาตรี

5. ปัจจุบันท่านมีอาชีพ

- ( ) ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ( ) พนักงานบริษัทเอกชน
 ( ) นักเรียน / นักศึกษา ( ) ผู้ประกอบการธุรกิจ / ค้าขาย
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ปัจจุบันท่านมีรายได้ต่อเดือน

- ( ) ต่ำกว่า 5,000 บาท ( ) 5,000 บาท - 9,999 บาท
 ( ) 10,000 บาท - 19,999 บาท ( ) สูงกว่า 20,000 บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมในการท่องเที่ยวและการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

1. วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา

- ท่องเที่ยว / พักผ่อน / ทัศนศึกษา เยี่ยมญาติ / เพื่อน ทำงาน
 อบรม / ประชุม / สัมมนา ทางผ่าน อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร

- มาคนเดียว ครอบครัว / ญาติ เพื่อน อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. พาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทาง

- รถยนต์ส่วนตัว รถประจำทาง รถเช่า
 รถของบริษัทนำเที่ยว รถจักรยานยนต์ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. รูปแบบของการเดินทางมาท่องเที่ยว

- มาเช้า - เย็นกลับ พักค้างคืนเป็นเวลา.....คืน

5. กิจกรรมที่ท่านทำขณะมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา

- เล่นน้ำทะเล หรือพักผ่อนบริเวณชายหาด
 เดินเล่น - จักรยาน - ออกกำลังกาย
 ชมธรรมชาติและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านเคยได้รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติบ้างหรือไม่

- เคย ไม่เคย

ถ้าเคยรับรู้อีก่อน ท่านได้รับความรู้มาจากแหล่งใด

- หนังสือพิมพ์/วารสาร/นิตยสาร/แผ่นพับ/ ป้ายหรือบอร์ดประชาสัมพันธ์
 วิทยุ/ โทรทัศน์ เพื่อน/ญาติ อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

7. ท่านมีความสนใจในข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติมากน้อยเพียงใด

- สนใจมาก สนใจในระดับปานกลาง สนใจน้อย ไม่สนใจเลย

8. ท่านทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยามาก่อนหรือไม่

- ทราบ ไม่ทราบ

ถ้าทราบมาก่อน ท่านทราบโดยวิธีการใด

- วิทยุ/ โทรทัศน์/ หนังสือพิมพ์ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
 เอกสารของเมืองพัทยา อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

9. ขณะที่อยู่ในเมืองพัทยา ท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยาหรือไม่

- ทราบ ไม่ทราบ

ถ้ารับทราบ ท่านรับทราบจากวิธีการใด

- ป้ายหรือบอร์ดประชาสัมพันธ์ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
 เอกสารของเมืองพัทยา มัคคุเทศก์แนะนำ
 อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

10. ท่านมีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา ในระดับใด

- ประทับใจมาก ประทับใจในระดับปานกลาง ประทับใจน้อย
 ไม่ประทับใจเลย

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์

คำชี้แจง ในคำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบเรื่องระดับการมีส่วนร่วมใน 5 ระดับ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามหัวข้อคำตอบที่ตรงความเป็นจริง

ข้อ	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	เมื่อท่านมาเที่ยวในพญา ท่านได้ให้ความร่วมมือโดยการไม่นำพาหนะที่มีเสียงดังหรือ ควั่นดำเข้ามาใช้					
2.	เมื่อมีขยะที่เกิดจากการท่องเที่ยว ท่านนำมาทิ้งในภาชนะที่เมืองพญาเตรียมไว้ให้					
3.	เมื่อท่านพบขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ท่านได้ให้ความร่วมมือในการเก็บขยะขึ้นมาทิ้งในภาชนะที่จัดไว้					
4.	ท่านไม่ตัด/ เด็ด หรือถอนทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยว					
5.	ท่านไม่เก็บเอาสิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้หรือสัตว์ทุกชนิดในแหล่งท่องเที่ยวไปเป็นของที่ระลึก					
6.	ท่านไม่ขีดเขียนหรือทำลายสิ่งของต่าง ๆ เช่น ป้าย แก้ว ในแหล่งท่องเที่ยว					
7.	ท่านแสดงความเคารพสถานที่โดยไม่กระทำการใดที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและศีลธรรมอันดีงาม					
8.	ท่านไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในขณะที่ท่องเที่ยว					

ข้อ	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวใน ด้านการอนุรักษ์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและคำแนะนำ ในการรณรงค์รักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว					
10.	ท่านชักชวนหรือแนะนำให้ผู้อื่น ช่วยกันดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่ท่านเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยาในด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อของผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล	นางสาววิไล ผิวทอง
วัน เดือน ปีเกิด	27 เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2525
สถานที่เกิด	อำเภอสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	120/10 ม. 1 ต. บ้านเกาะ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร 74000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนจบจากโรงเรียนบ้าน ปลายคลองน้อย
พ.ศ. 2540	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียน สมุทรสาครวุฒิชัย
พ.ศ. 2543	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียน รัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
พ.ศ. 2547	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยบูรพา